

Pies w Polsce

PRAWO · OBOWIĄZKI · MIŁOŚĆ

§

Znajomość prawa
to pierwszy krok do
odpowiedzialnej
opieki nad psem.

Twój pies,
Twoja odpowiedzialność,
Wasze wspólne
bezpieczeństwo.

KOCHAJ · ROZUM · SZANUJ

Pies w Polsce

P R A W O · O B O W I A Z K I · M I Ł O Ś Ć

...

Mykola Hrytskov

ZASTRZEŻENIE PRAWNE

Zastrzeżenie dotyczące aktualności informacji prawnej. Materiał został przygotowany na podstawie ustawodawstwa i dostępnego orzecznictwa obowiązujących według stanu na czerwiec 2026 r. Regulacje prawne mogą ulegać zmianom, a poszczególne projekty i reformy wspomniane w książce mogą zostać przyjęte, odrzucone albo zmienione po jej wydaniu. Dlatego przed wykorzystaniem przytoczonych norm w konkretnej sytuacji należy sprawdzić ich aktualne brzmienie w oficjalnych źródłach, przede wszystkim w Dzienniku Ustaw ([isap.sejm.gov.pl](#)) oraz na stronach właściwych ministerstw, a w razie sporu prawnego zwrócić się o indywidualną poradę prawną. Niniejszy tekst ma charakter informacyjny i nie zastępuje profesjonalnej pomocy prawnej; autor nie ponosi odpowiedzialności za decyzje podjęte na podstawie informacji nieaktualnych albo zastosowanych bez samodzielnej weryfikacji.

© 2026 Mykola Hrytskov. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wydanie pierwsze, 2026

Żadna część tej publikacji nie może być powielana ani rozpowszechniana bez pisemnej zgody autora.

Spis treści

C Z Ę Ś Ć I

Rozdziały 1–4

KONTEKST

Polska – rynek, statystyka i ekonomika posiadania

C Z Ę Ś Ć II

Rozdziały 5–17

PRAWO I ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Ustawy, sądy, sąsiedzi i granice kontroli nad psem w Polsce

C Z Ę Ś Ć III

Rozdziały 18–34

WETERYNARIA

Zdrowie, profilaktyka, choroby i opieka nad psem

C Z Ę Ś Ć IV

Rozdziały 35–42

ZACHOWANIE

Psychologia, szkolenie, socjalizacja i korekta zachowania

C Z Ę Ś Ć V

Rozdziały 43–61

STYL ŻYCIA I RYNEK

Żywnienie, podróże, ubezpieczenie, wybór psa i rynek zoologiczny

Szczegółowy spis rozdziałów — na kolejnych stronach.

Spis rozdziałów

Część I · KONTEKST

01	Polska – europejski lider w posiadaniu psów	2
02	Ekonomia posiadania: rzeczywiste liczby 2024–2026	9
03	Polska — światowa fabryka karmy	17
04	Polska 2030: klimat, prawo i rynek — co się zmieni	25

Część II · PRAWO I ODPOWIEDZIALNOŚĆ

05	Odpowiedzialność za pogryzienie i atak psa: art. 431 Kodeksu cywilnego i powiązane przepisy 33	
06	KROPiK: aktualna wersja 2026 (państwowy rejestr zwierząt)	pełne wydanie
07	„Ustawa łańcuchowa”: niedokończona historia i obowiązujące przepisy	pełne wydanie
08	Mieszkanie z psem: wspólnota mieszkaniowa i najem — wyczerpujący przewodnik prawny	pełne wydanie
09	Psy asystujące i miejsca publiczne	pełne wydanie
10	Pies i transport w Polsce: samochód, PKP, autobusy, tramwaje i metro warszawskie	pełne wydanie
11	Rozwód i podział psa: praktyka sądowa	pełne wydanie
12	Pies jako część spadku: co dzieje się po śmierci właściciela	pełne wydanie
13	Administracyjne odebranie psa (odebranie zwierzęcia): pełna procedura	pełne wydanie
14	Dyskryminacja rasowa: wykaz MSWiA, ubezpieczenia i naukowa krytyka BSL	pełne wydanie
15	Zagraniczny właściciel psa w Polsce: wjazd, dokumenty, obowiązki	pełne wydanie
16	Pies i dziecko: bezpieczeństwo, protokoły zapoznania oraz prawo	pełne wydanie
17	Pies w miejscu pracy: próżnia prawna i praktyka biur dog-friendly	pełne wydanie

Część III · WETERYNARIA

18	Zagrożenia naturalne: kleszcze, trucizny, babeszjoza, borelioza	pełne wydanie
19	Sen, odpoczynek, dysfunkcja poznawcza	pełne wydanie
20	Etapy życia i CCD: rozdział końcowy	pełne wydanie
21	Aktywność fizyczna i spacer	pełne wydanie
22	Pielęgnacja sierści, łap i zębów	pełne wydanie
23	Inne choroby zakaźne	pełne wydanie
24	Medycyna profilaktyczna w Polsce	pełne wydanie
25	Pomoc w nagłych wypadkach, apteczka i zatrucie	pełne wydanie
26	Stomatologia weterynaryjna	pełne wydanie
27	Śmierć psa: aspekt prawny i praktyczny	pełne wydanie
28	Rehabilitacja psów w Polsce	pełne wydanie
29	Onkologia u psów: diagnostyka, leczenie i prawo w Polsce	pełne wydanie
30	Ortopedia i dysplazja stawów: diagnostyka i leczenie w Polsce	pełne wydanie
31	Alergie i dermatologia: diagnostyka i terapia w warunkach polskich	pełne wydanie
32	Kardiologia psów: predyspozycje rasowe, badania przesiewowe, leczenie	pełne wydanie
33	Neurologia psów: epilepsja, mielopatia zwyrodnieniowa, przepukliny krążka międzykręgowego	pełne wydanie
34	Reprodukcja i krycie: umowa, ryzyko, prawo	pełne wydanie

Część IV · ZACHOWANIE

- 35** Lęk separacyjny (lęk separacyjny): fizjologia, diagnostyka i kompletny protokół terapii. *pełne wydanie*
- 36** Mowa ciała i inteligencja emocjonalna *pełne wydanie*
- 37** Szkolenie: nauka kontra mity *pełne wydanie*
- 38** Krytyczne okno socjalizacji *pełne wydanie*
- 39** Wielopię gospodarkę domowe: integracja, zasoby, prawo *pełne wydanie*
- 40** Agresja u psów: klasyfikacja kliniczna i protokoły postępowania *pełne wydanie*
- 41** Wolontariat i ochrona zwierząt w Polsce: organizacje, prawa, procedury *pełne wydanie*
- 42** Kynoterapia (dogoterapia): certyfikacja, praktyka, prawo *pełne wydanie*

Część V · STYL ŻYCIA I RYNEK

- 43** Żywnienie, suplementy, karmy dietetyczne *pełne wydanie*
- 44** Podróże i PetTech: GPS, telemedycyna, EU Pet Passport *pełne wydanie*
- 45** Ubezpieczenia i finanse: OC, zdrowie, podróże i zbiórki na leczenie..... *pełne wydanie*
- 46** Rynek zoologiczny: zawody, BARF, handel detaliczny *pełne wydanie*
- 47** Ekosystem miejski i infrastruktura *pełne wydanie*
- 48** Wybór psa: hodowla, testy, koszty *pełne wydanie*
- 49** Adopcja i przygotowanie domu *pełne wydanie*
- 50** Rejestracja i dokumenty *pełne wydanie*
- 51** Cykl płciowy i zachowania reprodukcyjne psów w warunkach miejskich *pełne wydanie*
- 52** Kynologiczne sporty w Polsce *pełne wydanie*
- 53** Wystawy ZKwP: jak brać udział *pełne wydanie*
- 54** Opieka tymczasowa i petsitting pod nieobecność właściciela *pełne wydanie*
- 55** Zagubienie psa: system poszukiwań w Polsce *pełne wydanie*
- 56** Mieszkańce i kundły — najbardziej polski pies..... *pełne wydanie*
- 57** Ekologia a pies: „zielony” aspekt posiadania *pełne wydanie*
- 58** Zdrowie psychiczne opiekuna *pełne wydanie*
- 59** Pies a starszy właściciel: szczególne potrzeby, pomoc społeczna i planowanie prawne ... *pełne wydanie*
- 60** Bezdomne psy w Polsce: system, jego niedociągnięcia i spory prawne..... *pełne wydanie*
- 61** Polska kynologia: rasy narodowe, ich historia i status *pełne wydanie*

KONTEKST

Polska – rynek, statystyka i ekonomika posiadania

- 01** Polska – europejski lider w posiadaniu psów
- 02** Ekonomia posiadania: rzeczywiste liczby 2024–2026
- 03** Polska — światowa fabryka karmy
- 04** Polska 2030: klimat, prawo i rynek — co się zmieni

01

Polska – europejski lider w posiadaniu psów

Zanim przejdziemy do analizy ustaw, wymogów weterynaryjnych i systemów żywienia, konieczny jest kontekst kulturowy. Polska nie jest po prostu krajem o wysokim odsetku posiadania psów. Jest to państwo, w którym pies w ciągu ostatniej dekady stawał się coraz bardziej integralną częścią tożsamości gospodarstwa domowego, a dziś statystyka potwierdza to z uderzającą wyrazistością.

1 Kluczowe liczby – przywództwo w Europie Wschodniej

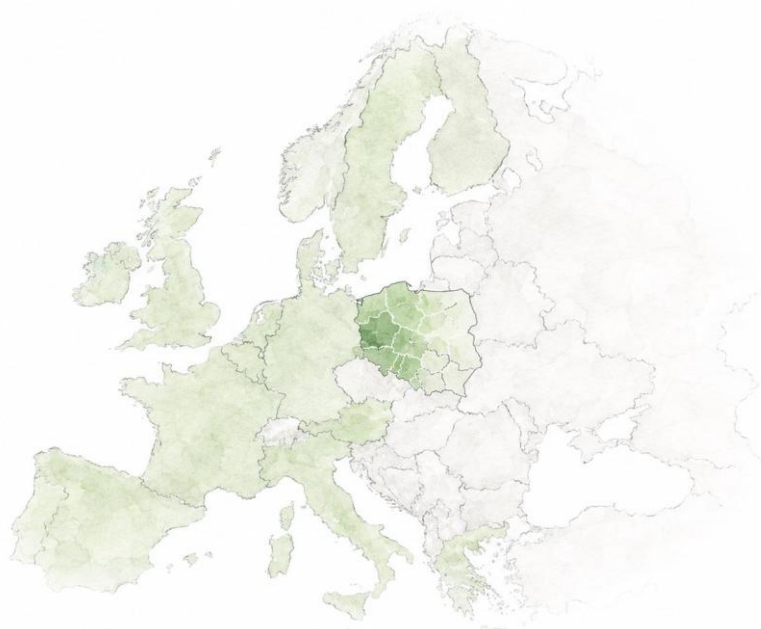
Według danych na 2026 r. łączna populacja psów i kotów w Polsce osiągnęła historyczne maksimum – około 15 milionów osobników (FarmInnovations S.A. / GUS), przy rocznym przyroście przekraczającym 1 milion zwierząt. Około 49% polskich gospodarstw domowych ma co najmniej jednego psa – oznacza to pozycję lidera nie tylko w Europie Wschodniej, lecz także jeden z najwyższych wskaźników w UE w ujęciu bezwzględnym. Dla porównania: w Niemczech – 34%, we Francji – 24%, w Wielkiej Brytanii – 28%.

Uruchomienie jednolitego państwowego systemu identyfikacji KROPiK stworzy obowiązkową rejestrację dla co najmniej 6,5 miliona wcześniej nieczipowanych zwierząt, wyprowadzając rynek z szarej strefy – obecnie jedynie około 20% polskich psów ma mikroczip.

WSKAŹNIK	DANE 2023–2026 (ŹRÓDŁA: FEDIAF, GFK POLSKA, GUS)
Populacja (psy + koty)	15 mln osobników (wzrost o 1 mln rocznie; FarmInnovations S.A. / GUS)
Gospodarstwa domowe z psem	49% – przywództwo w Europie Wschodniej
Gospodarstwa domowe z kotem	41% (po raz pierwszy w historii: psy wyprzedziły koty)

WSKAŹNIK	DANE 2023–2026 (ŹRÓDŁA: FEDIAF, GfK POLSKA, GUS)
Właściciele 2+ psów	22%
Wiejskie gospodarstwa domowe z psem	62%
Miejskie gospodarstwa domowe z psem	33%
Przełom kulturowy 2024	Po raz pierwszy: domów z psem jest więcej niż domów z dziećmi do 14 lat
Najpopularniejsza „rasa”	Mieszaniec – 50,6% wszystkich właścicieli

Źródła: FEDIAF European Facts & Figures 2024; GfK Polska Consumer Panel 2024; GUS Polska w liczbach 2024. Pod względem liczby psów na mieszkańca Polska należy do liderów UE obok Węgier i Rumunii.

Rys. 1.1 Udział gospodarstw domowych z psem w krajach Europy (% , 2024). Infografika porównawcza: Polska – 49% wobec średniej UE ~27%. Skala kolorystyczna według województw w Polsce: zachód/aglomeracje – wyżej, wschód – niżej. Źródło: FEDIAF, GfK Polska 2024.

2 Kontekst historyczny: skąd bierze się taka miłość do psów

Tradycja wiejska. Polska jest historycznie krajem rolniczym o dużym udziale ludności wiejskiej. Pies na podwórzu to stróż, pomocnik pasterza, część gospodarstwa. Nawet mieszczenie polscy często mają korzenie na wsi, a wraz z nimi – przyzwyczajenie do tego, że „pies powinien być w domu”. 62% wiejskich gospodarstw domowych z psem stanowi bezpośrednią kontynuację tej tradycji.

Katalizator pandemiczny. Lockdowny lat 2020–2021 wywołały falę adopcji i zakupów szczeniąt w całej Europie. W Polsce ten wzrost okazał się szczególnie wyraźny: według danych schronisk w 2020 r. liczba adopcji wzrosła o 35–40% w porównaniu z 2019 r.

Czynnik demograficzny. Spadek dzietności i odroczone rodzicielstwo wśród miejskich młodych dorosłych w wieku 25–35 lat stworzyły nową grupę demograficzną: młodych specjalistów bez dzieci, którzy kierują troską i zasoby na zwierzęta domowe. To właśnie oni są głównymi nabywcami karm klasy super premium, polis ubezpieczeniowych i usług zoopsychologów.

Historia wojenna. Polska obdarzyła pamięć społeczną kilkoma legendarnymi psami-bohaterami. W powstaniu warszawskim 1944 r. liczne psy służyły jako łącznicy i sanitariusze oddziałów powstańczych AK. Ta zbiorowa pamięć o zwierzętach-towarzyszach walki zakorzeniła się w polskiej tożsamości i wyjaśnia, dlaczego polskie społeczeństwo szczególnie boleśnie odbiera znęcanie się nad zwierzętami – oraz dlaczego „ustawa łańcuchowa” z 2026 r. spotkała się z tak szerokim poparciem społecznym.

Przejście od wiejskiego psa pracującego do miejskiego „psiecka” nastąpiło głównie w latach 1990–2010 – równoległe z urbanizacją, wzrostem klasy średniej i zbliżeniem do kultury zachodnioeuropejskiej. Polska przyswajała niemieckie, francuskie i brytyjskie normy postępowania ze zwierzętami wraz z rynkiem konsumenckim, standardami weterynaryjnymi i produktami ubezpieczeniowymi.

Rys. 1.2 Fenomen „psiecka”: pies jako pełnoprawny członek rodziny. Fotografia: młody właściciel w miejskiej kawiarni z psem na kanapie. Podpis: według danych GfK Polska 2024, 63% miejskich właścicieli w wieku 25–34 lat uważa psa za „członka rodziny”, a nie za „zwierzę domowe”.

3 Fenomen „psiecko”: humanizacja jako motor gospodarczy

Polski neologizm „psiecko” (pies + dziecko, po raz pierwszy pojawił się w polskich mediach około 2018 r.) trafnie opisuje kulturową transformację ostatniej dekady. Coraz więcej polskich właścicieli konsekwentnie traktuje psa jako pełnoprawnego członka rodziny: pies jedzie na wakacje, śpi w łóżku, otrzymuje prezenty na „urodziny”, jest wspomniany w testamencie i ma osobne konto na Instagramie.

Właściciel postrzegający psa jako „psiecko” wybiera karmę klasy super premium ze wskazaniem konkretnych składników mięsnych, płaci zoopsychologowi 350 PLN za sesję, wykupuje ubezpieczenie i bez wahania wydaje 8 000 PLN na operację. To właśnie humanizacja, a nie po prostu wzrost liczby gospodarstw domowych, stała się głównym motorem wzrostu polskiego rynku zoologicznego w latach 2022–2026 – przy tempie wzrostu około 10% rocznie.

Należy uwzględniać kontrast regionalny: kultura opieki nad zwierzętami w Polsce jest silnie zróżnicowana geograficznie. Na zachodzie (Dolnośląskie, Lubuskie) i w dużych aglomeracjach – Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Gdańsku – poziom humanizacji i odsetek korzystania z gotowych karm są znacząco wyższe. Na wschodzie (Podlaskie, Lubelskie, Podkarpackie) i w małych gminach nadal dominuje tradycyjne podejście wiejskie. Ta różnica ma bezpośrednie konsekwencje prawne: to właśnie w województwach wschodnich koncentruje się zasadnicze obciążenie związane z egzekwowaniem przyszłej „ustawy łańcuchowej”.

4 Najpopularniejsza „rasa” – bez rasy

50,6% polskich właścicieli ma mieszańca (mieszaniec, kundel, dwornak). Nie jest to po prostu ciekawy fakt – jest to odzwierciedlenie wysokiej kultury adopcji ze schronisk, która odróżnia Polskę od wielu państw zachodnich. Polska jest jednym z europejskich liderów pod względem liczby adopcji ze schronisk na mieszkańca.

5 Polska w kontekście Europy: tabela porównawcza

KRAJ	PSÓW (MLN, 2024)	% GOSPODARSTW DOMOWYCH	UDZIAŁ NA GOTOWEJ KARMIE	CECHY RYNKU
Niemcy	16,7	34%	~90%	Wysoka standaryzacja, kultura premium
Wielka Brytania	11,7	28%	~88%	Silny rynek ubezpieczeniowy
Polska	8,5 (tylko psy; łącznie z kotami 15 mln)	49% – lider!	~30% – ogromny potencjał	Tradycja karmienia z ręki, szybki wzrost
Francja	7,5	24%	~85%	Wysokie wydatki na vet
Rumunia	4,5	45%	~20%	Struktura podobna do Polski
Węgry	3,2	42%	~35%	Wysoki % posiadania, jak w Polsce

Polska to fenomenalny rynek: ogromna liczba psów przy relatywnie niezbyt wysokich średnich dochodach i historycznie niskim udziale gotowej karmy. Jest to jednocześnie wyzwanie (wrażliwość cenowa) i ogromny potencjał wzrostu: jeżeli udział gotowej karmy wzrośnie z 30% choćby do 50%, polski rynek zwiększy się niemal dwukrotnie bez jakiegokolwiek wzrostu liczby psów.

6 Demografia właścicieli: kto trzyma psy w Polsce

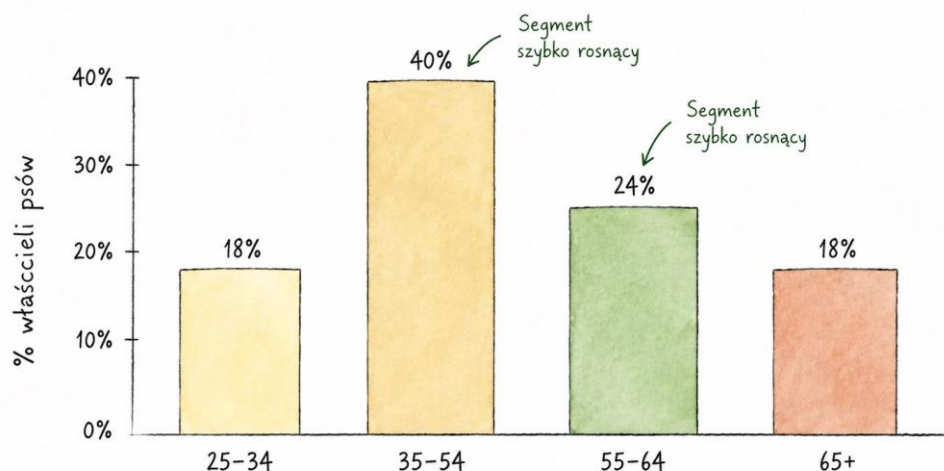
Według danych GfK Polska (2024) posiadanie psa rozkłada się nierównomiernie między grupami społeczno-demograficznymi:

- **Wiek 35–54 lata** – najaktywniejsza grupa właścicieli (40% wszystkich właścicieli). To właśnie ta grupa w pierwszej kolejności odpowiada za wzrost rynku karm premium i usług weterynaryjnych.
- **Młodzi dorośli 25–34 lata** – najszybciej rosnąca grupa. Miejscy single i pary bez dzieci, kultura „psiecka”, wysoka średnia wartość koszyka w przypadku karmy i akcesoriów.
- **Powyżej 65 lat** – grupa rosnąca w związku ze starzeniem się ludności. Samotni starsi właściciele to szczególna kategoria o zwiększonych potrzebach w zakresie usług vet w domu i telemedycyny.
- **Rodziny z dziećmi** – stabilna grupa, preferuje labradory, golden retrievery i małe rasy.

Prognoza: do 2030 r. udział właścicieli 65+ wzrośnie proporcjonalnie do wzrostu tej grupy wiekowej w polskiej populacji (z 22% do ~27%). Tworzy to nowe wymagania wobec rynku: telemedycyna, wizyty lekarza weterynarii w domu, lekkie smycze i szelki, karma w małych opakowaniach.

Demografia właścicieli psów w Polsce według grup wiekowych (2024)

Źródło: GfK Polonia Panel Konsumencki 2024

Rys. 1.3 Demografia właścicieli psów w Polsce według grup wiekowych (2024). Wykres słupkowy: grupy 25–34, 35–54, 55–64, 65+. Szybko rosnące segmenty wyróżnione. Źródło: GfK Polska Consumer Panel 2024.

ŹRÓDŁA I WERYFIKACJA

Data sprawdzenia linków: 26.06.2026.

1. FEDIAF, "Facts & Figures 2025" oraz sekcja Statistics: liczebność psów i kotów w Europie i według państw, udziały gospodarstw domowych z psem/kotem, wielkość europejskiego rynku karm. <https://europeanpetfood.org/about/statistics/>; <https://europeanpetfood.org/wp-content/uploads/2025/06/FEDIAF-Facts-Figures-2025.pdf>
2. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), "Prezydent podpisał ustawę o Krajowym Rejestrze Oznakowanych Psów i Kotów", 03.06.2026: KROPIK, obowiązkowa identyfikacja, ocena objęcia około 8 mln psów i 6 mln kotów. <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/prezydent-podpisał-ustawe-o-krajowym-rejestrze-oznakowanych-psow-i-kotow>
3. MRiRW, "Czipowanie psów obowiązkowe w całej Polsce. Sejm przyjął ustawę o KROPIK", 17.04.2026: zasady rejestracji, rola ARiMR i lekarzy weterynarii, etapowość wdrażania. <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/czipowanie-psow-obowiazkowe-w-calej-polsce-sejm-przyjal-ustawe-o-kropik>
4. Sejm RP, Druk nr 2293, projekt ustawy o Krajowym Rejestrze Oznakowanych Psów i Kotów: podstawa prawna KROPIK. [https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/755EE36E13146DD2C1258DAA006B14DD/\\$File/2293.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/755EE36E13146DD2C1258DAA006B14DD/$File/2293.pdf)
5. Sejm RP, Druk nr 2270, przebieg prac nad projektem dotyczącym zakazu trzymania zwierząt domowych na uwięzi ("ustawa łańcuchowa"). <https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2270>
6. TVN24 Biznes, "Zakaz trzymania zwierząt na uwięzi. Ustawa przyjęta przez Sejm", 29.05.2026: wynik głosowania 381-28-5 i podstawowe założenia ustawy o zakazie stałego trzymania na uwięzi. <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/zakaz-trzymania-zwierzat-na-uwiezi-ustawa-przyjeta-przez-sejm-st9072058>
7. Główny Urząd Statystyczny (GUS), "Resident population projection for Poland 2023-2060", 29.12.2023: prognoza starzenia się ludności i wzrost udziału grupy 65+. <https://stat.gov.pl/en/topics/population/population-projection/>
8. Eurostat, "Fertility statistics": współczynnik dzietności w UE i Polsce, średni wiek urodzenia pierwszego dziecka oraz ogólnoeuropejski kontekst odroczonego rodzicielstwa. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fertility_statistics
9. Rzeczpospolita, "Wielej domów z psami niż dziećmi", 2023: dane Panelu Gospodarstw Domowych GfK Polonia dotyczące rynku karm, wydatków właścicieli oraz porównania gospodarstw domowych z dziećmi/z psem. <https://www.rp.pl/handel/art38610441-wiecej-domow-z-psami-niz-dziecmi>
10. Hurt & Detal, "Polacy kochają swoje zwierzęta", 2024: omówienie danych FEDIAF dla Polski - 49% gospodarstw domowych z psem, 40% z kotem, około 8,019 mln psów i 7,125 mln kotów w 2022 r. https://hurtidet.pl/article/art_id,42990-61/polacy-kochaja-swoje-zwierzeta/place,1/
11. Puls Biznesu, "Psy i koty pożerają miliardy", 2025: szacunki FEDIAF/Polkarma/YouGov dotyczące liczebności psów i kotów, wzrostu rynku karm oraz udziału zwierząt żywionych gotowymi karmami. <https://www.pb.pl/psy-i-koty-pozeraja-miardi-1237016>
12. Newseria Biznes, "Polski rynek karmy dla psów i kotów rośnie...", 2026: aktualny komentarz branżowy o wzroście polskiego rynku pet food, premiumizacji i humanizacji zwierząt domowych. <https://biznes.newseria.pl/news/polski-rynek-karmy-dla,153125699>
13. FCI, "The Distribution of FCI Pedigree Dogs in the European Union in 2023", 2025: kontekst dotyczący udziału psów rasowych FCI w państwach UE i porównania z psami nierasowymi/niehodowlanymi. <https://www.fci.be/medias/FCI-RAP-2025-UE-PED-2023-EN-22540.pdf>
14. NIK, kontrola "Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych" oraz materiały dotyczące systemowej profilaktyki bezdomności zwierząt: do weryfikacji też o schroniskach, adopcjach i obciążeniu gmin. <https://www.nik.gov.pl/>

UWAGA REDAKTORA

Kulturowe sformułowania rozdziału („psiecko”, stosunek do psa jako członka rodziny, regionalne różnice w opiece) należy dodatkowo weryfikować z polskimi materiałami medialnymi, publikacjami socjologicznymi i komercyjnymi panelami GfK/YouGov, ponieważ część tych danych jest aktualizowana i nie zawsze znajduje się w otwartym dostępie.

02

Ekonomia posiadania: rzeczywiste liczby 2024–2026

„Ile kosztuje utrzymanie psa?” — to pytanie zadaje sobie wielu przed nabyciem pupila. Jednak większość odpowiedzi dostępnych w polskim internecie jest zaniżona lub nie uwzględnia ukrytych pozycji kosztowych. Niniejszy rozdział stanowi rzetelną analizę finansową opartą na rzeczywistych danych rynkowych z lat 2024–2026.

1 Ile Polacy wydają średnio na psa

Według danych Nielsen IQ i GfK Polska (2024) przeciętny polski właściciel wydaje około 640 złotych rocznie na karmę dla psa, dokonując średnio 28 zakupów w roku i nabywając ponad 51 kg karmy. To jedynie widoczna część góry lodowej. Łączna wartość polskiego rynku towarów i usług dla zwierząt domowych szacowana jest na około 8 miliardów złotych rocznie (2025), przy rocznym wzroście na poziomie około 8–10%.

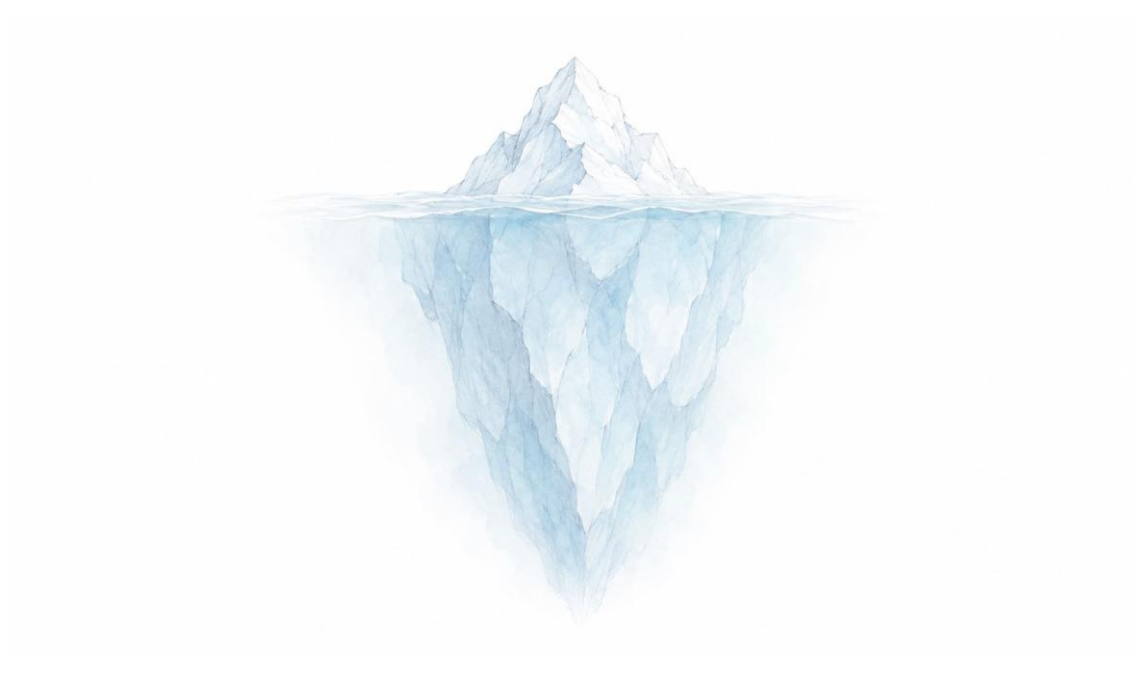
2 Całkowity koszt posiadania przez 12–15 lat

Realistyczny model kosztów dla przeciętnego psa o wadze 15–25 kg w Warszawie lub dużym polskim mieście. Dane oparte na aktualnych cennikach klinik, sklepów zoologicznych i ubezpieczycieli według stanu na lata 2025–2026.

POZYCJA KOSZTOWA	ROCZNIE (PLN)	PRZEZ 12 LAT (PLN)	KOMENTARZ
Karma super-premium	3 000–6 000	36 000–72 000	Dla psa 15–25 kg. Duże rasy: ×1,5–2
Profilaktyka weterynaryjna (szczepienia, odrobaczanie, planowe badania)	1 000–2 000	12 000–24 000	Minimum: raz w roku. Zalecane: 2 razy

POZYCJA KOSZTOWA	ROCZNIE (PLN)	PRZEZ 12 LAT (PLN)	KOMENTARZ
Ubezpieczenie (OC + leczenie)	500–1 200	6 000–14 400	Allianz, Warta, PZU — zob. Rozdział 46
Grooming (co 6–8 tyg., jeśli wymagany)	1 200–2 400	14 400–28 800	Rasy długowłose, niektóre rasy nielinejące
Hotel / pet-sitter (2 tygodnie urlopu rocznie)	1 400–3 000	16 800–36 000	80–150 PLN/noc za hotel dla psa
Szkolenie i zoopsycholog	250 (śr.)	2 000–8 000	Główne wydatki w 1. roku życia
Nagła pomoc weterynaryjna (średnio raz na 3–4 lata)	~1 500	4 500–12 000	Operacje: 3 000–10 000 PLN i więcej
Akcesoria, legowiska, zabawki, wyposażenie	500–1 000	6 000–12 000	Wymieniane średnio co 1–3 lata
Stomatologia (usuwanie kamienia nazębnego w narkozie)	300 (śr.)	2 000–5 000	Szczególnie istotne w przypadku małych ras
ŁĄCZNIE — scenariusz umiarkowany	8 000–15 000+	80 000–200 000+	Bez uwzględnienia onkologii i chorób przewlekłych

W przypadku dużych ras (>30 kg): pozycje „karma”, „weterynaria”, „ubezpieczenie” należy pomnożyć przez 1,3–1,5. W przypadku małych ras ozdobnych: grooming i stomatologia są znacząco droższe. Dane aktualne dla dużych polskich miast na lata 2025–2026.

Rys. 2.1 „Góra lodowa kosztów” posiadania psa: część widoczna i ukryta. Infografika w kształcie góry lodowej: nad wodą — karma (~25% budżetu), pod wodą — nieprzewidziane koszty weterynaryjne, szkolenie, hotel dla psa, ubezpieczenie, grooming. Przesłanie ogólne: większość właścicieli widzi jedynie część nad powierzchnią — przed pojawieniem się psa.

3 Ukryta inflacja w sektorze zoologicznym i jej konsekwencje

Wzrost cen karm dla zwierząt w marcu 2023 roku w porównaniu do 2022 roku wyniósł w Polsce 43% — był to jeden z najwyższych wskaźników inflacji w poszczególnych kategoriach towarów. Według danych Statista, wartościowo polski rynek karmy wzrósł w ciągu ostatnich 5 lat o prawie 75%, podczas gdy wolumenowy wzrost wyniósł około 40% — różnica ta wynika właśnie z presji cenowej.

Inflacja wywołała masowy „downgrading” — przejście z karm super-premium do segmentu ekonomicznego. Według ocen lekarzy weterynarii, w ciągu 6–12 miesięcy od tego przejścia obserwowano statystycznie istotny wzrost wizyt związanych z dermatitami, zaburzeniami trawienia oraz wczesnymi objawami patologii nerek.

KLUCZOWY PARADOKS

Przejście z karmy za 25–30 PLN/kg na karmę za 8–10 PLN/kg pozwala zaoszczędzić około 3 000 PLN rocznie. Jednak ryzyko dodatkowych kosztów weterynaryjnych w wysokości 5 000–15 000 PLN na leczenie chorób alimentacyjnych jest statystycznie realne przy długotrwałym stosowaniu karm niskiej jakości. Oszczędność na karmie nierzadko skutkuje znacznie wyższymi wydatkami w lecznicy weterynaryjnej.

4 Jednorazowe wydatki przy pojawieniu się psa

POZYCJA	KWOTA (PLN)
Szczenię z certyfikowanej hodowli ZKwP/FCI	4 000–9 000 (w zależności od rasy)
Adopcja ze schroniska (wkład organizacyjny)	0–400 PLN (pies zazwyczaj jest już zaszczipiony i wysterylizowany)
Zestaw startowy (legowisko, miski, smycz, szelki, transporter)	800–2 500
Czipowanie i rejestracja w KROPiK	50–100 PLN (bezpłatnie przy adopcji ze schroniska)
Podstawowy pakiet weterynaryjny (badanie, szczepienie, odrobaczanie)	300–600
Klatka-kennel do domu i/lub samochodu	300–1 200
Pierwszy kurs podstawowego szkolenia	1 500–3 500
ŁĄCZNIE przy zakupie szczenięcia rasowego	7 500–17 000+
ŁĄCZNIE przy adopcji ze schroniska	2 000–7 000

4a. Kastracja i sterylizacja: ukryta, znacząca pozycja kosztowa

Jeśli pies nie pochodzi ze schroniska (gdzie sterylizacja/kastracja jest wliczona w koszt lub bezpłatna), ta pozycja kosztowa nierzadko okazuje się najbardziej zaskakującą w pierwszym roku życia pupila. W Warszawie koszt sterylizacji suki o wadze 20 kg w latach 2025–2026 wynosi od 800 do 1 500 PLN (obejmuje przedoperacyjne badanie krwi 200–350 PLN, anestezję, samą operację oraz pooperacyjny kołnierz). Kastracja samca jest tańsza: 400–800 PLN w zależności od wagi i kliniki. W mniejszych miastach ceny są o 20–30% niższe.

PRAKTYCZNA WSKAZÓWKA

Wiele gmin corocznie przeznacza budżet gminny na programy „Akcja sterylizacja i czipowanie” — bezpłatne czipowanie i kastrację psów domowych dla mieszkańców gminy. Takie programy regularnie uruchamiają gminy województwa małopolskiego, mazowieckiego i dolnośląskiego. Aby wziąć udział, wystarczy złożyć wniosek przez BIP swojej gminy lub w Urzędzie Gminy — zazwyczaj w pierwszym kwartale roku. Pozwala to zaoszczędzić ponad 1 000 PLN na czipowaniu i sterylizacji jednocześnie.

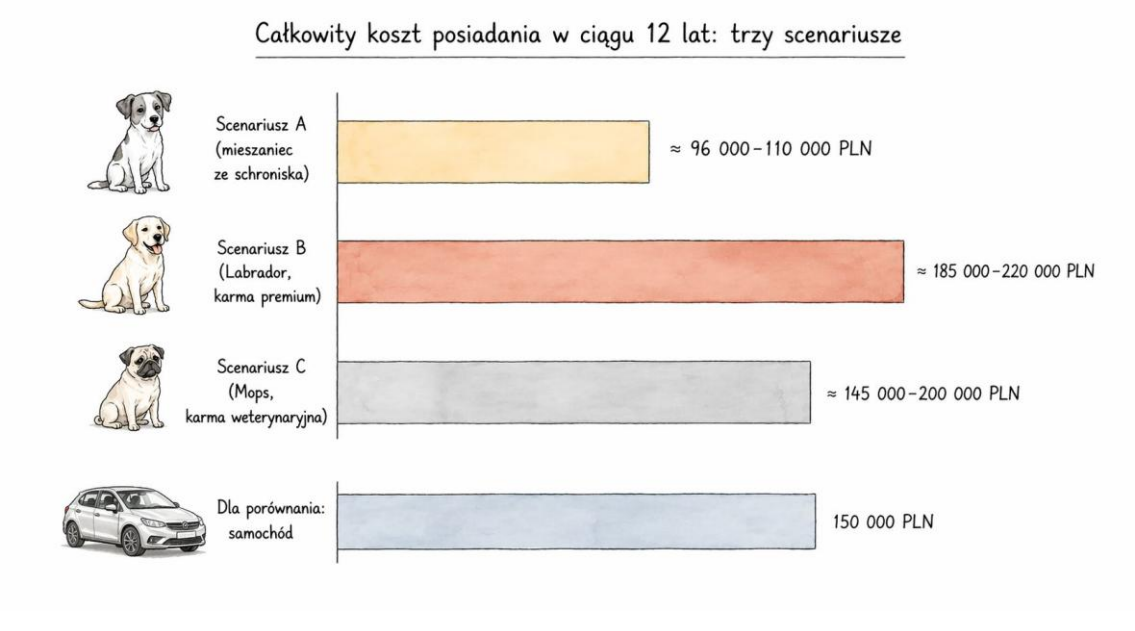
4b. Łączny koszt przez całe życie psa: trzy realistyczne scenariusze

Większość właścicieli myśli o wydatkach miesięcznie. Jednak łączny koszt posiadania przez 12–14 lat życia psa to liczba, którą należy znać z wyprzedzeniem. Poniżej przedstawiono realistyczne kalkulacje dla trzech typowych polskich scenariuszy (ceny 2025–2026, Warszawa).

POZYCJA	SCENARIUSZ A: MIESZANIEC ZE SCHRONISKA, KARMA EKONOMICZNA, BEZ UBEZPIECZENIA	SCENARIUSZ B: LABRADOR Z HODOWLI, KARMA PREMIUM, PODSTAWOWE UBEZPIECZENIE	SCENARIUSZ C: MAŁA RASA (MOPS/BULDOG FR.), KARMA WETERYNARYJNA, PEŁNE UBEZPIECZENIE
Zakup / adopcja	0 (schronisko)	4 000–8 000 PLN	5 000–15 000 PLN
Karma × 12 lat	43 200 PLN	72 000 PLN	54 000 PLN
Rutynowa weterynaria × 12 lat	9 600 PLN	18 000 PLN	42 000 PLN (w tym monitoring BOAS)
Ubezpieczenie × 12 lat	0	18 000 PLN	24 000 PLN
Szkolenie	2 000 PLN	5 000 PLN	3 000 PLN
Nieprzewidziane koszty weterynaryjne × 12 lat	30 000 PLN	60 000 PLN (ryzyko dysplazji, zerwania więzadła krzyżowego, onkologia)	Wliczone w rutynę weterynaryjną
ŁĄCZNIE przez 12 lat	96 000–110 000 PLN	185 000–220 000 PLN	145 000–200 000 PLN

KLUCZOWY WNIOSEK

W każdym scenariuszu pies stanowi zobowiązanie finansowe porównywalne z samochodem klasy średniej. Liczba ta powinna być świadomie przyjęta do wiadomości przed pojawieniem się pupila w domu.

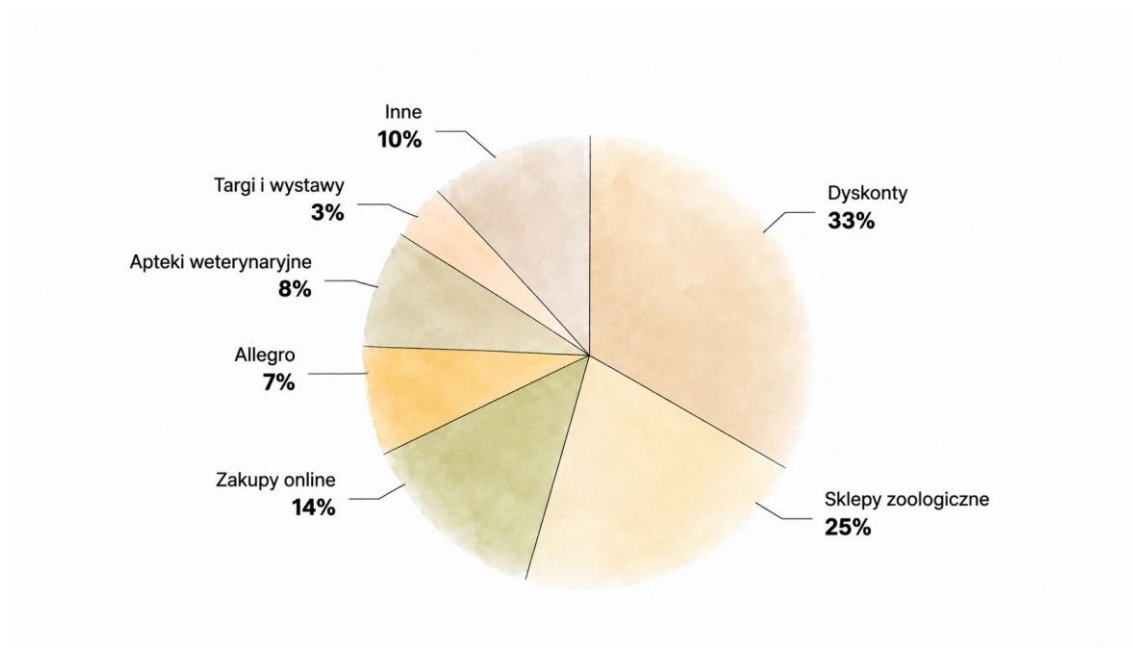

Rys. 2.2 Łączny koszt posiadania przez 12 lat: trzy scenariusze. Poziomy wykres słupkowy: Scenariusz A (mieszaniec ze schroniska) 96–110 tys. PLN | Scenariusz B (labrador, premium) 185–220 tys. PLN | Scenariusz C (mops, karma wet.) 145–200 tys. PLN. Dla przejrzystości obok — ikona samochodu za 150 tys. PLN.

5 Mapa finansowa: gdzie kupować, gdzie oszczędzać, a gdzie nie wolno

KANAŁ	UDZIAŁ W RYNKU 2024	CENA KARMY PLN/KG	ZALETY	RYZYKA I PUŁAPKI
Dyskonty (Biedronka, Lidl)	~33%	5–15	Dostępność, promocje	Wyłącznie segment ekonomiczny/średni. Najlepsze opcje: Orlando Pure Taste (Lidl), Maxi Natural (Biedronka).
Online (Zooplus.pl, Zoolandia.pl)	~12–14%	12–35	Najlepsze ceny, dostawa, wygoda	Brak możliwości weryfikacji terminu ważności i integralności opakowania przed odbiorem.
Allegro	~6–7%	8–28	Najniższe ceny	Podrobione produkty weterynaryjne (Bravecto, Foresto, NexGard). Preparaty wet. wymagają apteki weterynaryjnej.
Sklepy zoologiczne (Maxi Zoo, Kakadu)	~25%	18–45	Szeroki asortyment, doradztwo	Ceny o 15–30% wyższe niż online. Maxi Zoo: 150+ sklepów w Polsce, wzrost przychodów 25% w 2025.

KANAŁ	UDZIAŁ W RYNKU 2024	CENA KARMY PLN/KG	ZALETY	RYZYKA I PUŁAPKI
Apteki weterynaryjne	~8%	20–50	Gwarancja autentyczności produktów weterynaryjnych	Ograniczony asortyment karm i akcesoriów.
Targi zoologiczne	~3%	20–60 (przysmak i)	Naturalne przysmaki, polscy producenci	Brak oficjalnej kontroli jakości, skład nie zawsze przejrzysty.

Rys. 2.3 Gdzie Polacy kupują karmę: udziały rynkowe według kanałów (2024). Wykres kołowy: dyskonty 33%, sklepy zoologiczne 25%, online 14%, Allegro 7%, apteki weterynaryjne 8%, targi 3%, pozostałe 10%. Źródło: Nielsen IQ Polska 2024.

ALLEGRO I PREPARATY WETERYNARYJNE — OSTRZEŻENIE PRAWNE

Zgodnie z polskim prawem (Ustawa z 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt), produkty lecznicze weterynaryjne muszą być sprzedawane wyłącznie przez licencjonowane apteki weterynaryjne lub bezpośrednio przez uprawnionych lekarzy weterynarii. W przypadku wyrządzenia szkody zdrowiu zwierzęcia przez preparat nabyty na Allegro, udowodnienie odpowiedzialności sprzedawcy jest praktycznie niemożliwe. Odnotowano przypadki podrabianych obroży Foresto/Seresto pozbawionych substancji czynnej oraz tabletek Bravecto z zaniżonym dawkowaniem.

6 Opłata od posiadania psów: regulacja prawna 2026

Opłata od posiadania psów jest opłatą lokalną (opłata lokalna), a nie podatkiem (podatek). Regulowana jest Ustawą z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych. Każda gmina samodzielnie decyduje o jej wprowadzeniu lub zaniechaniu. Wiele dużych miast — Warszawa, Poznań, Gdańsk — całkowicie zniósło tę opłatę.

Maksymalna stawka w 2026 roku: 186,29 PLN rocznie (Obwieszczenie Ministra Finansów z 1 sierpnia 2025 r., M.P. 2025 poz. 726).

Obowiązek złożenia zgłoszenia: zgłoszenie posiadania psa należy kierować w ciągu 14 dni od momentu nabycia psa — do urzędu gminy osobiście lub za pośrednictwem platformy ePUAP (przez pismo ogólne do urzędu). Tryb składania określa lokalna uchwała rady gminy.

Wyczerpujący wykaz zwolnień z opłaty na podstawie art. 18a Ustawy o podatkach i opłatach lokalnych:

- **(1) Personel dyplomatyczny państw obcych** — pełne zwolnienie bez ograniczeń na zasadzie wzajemności (dokument: karta dyplomatyczna / paszport).
- **(2) Osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym (znacznym stopień niepełnosprawności)** — za jednego psa dowolnej rasy (dokument: orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności).
- **(3) Posiadacze certyfikowanych psów asystujących** — za wszystkie psy asystujące bez ograniczenia liczby (dokument: certyfikat psa asystującego).
- **(4) Samotni emeryci powyżej 65. roku życia, prowadzący gospodarstwo domowe samodzielnie** — za jednego psa (dokumenty: dowód tożsamości + oświadczenie osobiste).
- **(5) Producenci rolni — podatnicy podatku rolnego** — do dwóch psów na jedno gospodarstwo rolne (dokument: deklaracja podatku rolnego).

Gminy mają prawo rozszerzać ten wykaz lokalnymi uchwałami (np. Kraków zwalnia właścicieli wykastrowanych psów i zwierząt ze schroniska). Nieznajomość opłaty nie zwalnia z odpowiedzialności za jej nieterminowe uiszczenie.

Praktyczna rada: w pierwszej kolejności sprawdź na stronie swojej gminy (BIP — Biuletyn Informacji Publicznej), czy opłata od posiadania psów obowiązuje w Twojej gminie. Wyszukaj: „opłata od posiadania psów [nazwa gminy] BIP”. Kara za nieuiszczenie opłaty wraz z odsetkami może wielokrotnie przewyższyć samą opłatę.

ŹRÓDŁA I WERYFIKACJA

1. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych: <https://eli.gov.pl/eli/DU/1991/31/ogl>
2. Art. 18a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych: limity i zwolnienia w zakresie opłata od posiadania psów: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19910090031>
3. Obwieszczenie Ministra Finansów z 1 sierpnia 2025 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2026, M.P. 2025 poz. 726: <https://monitorpolski.gov.pl/MP/2025/726>
4. Główny Inspektorat Weterynarii, farmacja weterynaryjna i nadzór nad produktami leczniczymi weterynaryjnymi: <https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/farmacja-weterynaryjna>
5. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne: <https://eli.gov.pl/eli/DU/2001/1268/ogl>
6. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt: <https://eli.gov.pl/eli/DU/2004/625/ogl>
7. NielsenIQ / GfK Polska, retail panel i raporty rynku pet food 2024: <https://nielseniq.com/global/en/insights/> i <https://www.gfk.com/press>
8. Statista Market Insights, Pet Food - Poland: <https://www.statista.com/outlook/cmo/food/pet-food/poland>
9. Mordor Intelligence, Poland Pet Food Market Size & Share Analysis: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/poland-pet-food-market>
10. FEDIAF, Nutritional Guidelines for Complete and Complementary Pet Food for Cats and Dogs: <https://europeanpet-food.org/self-regulation/nutritional-guidelines/>
11. WSAVA Global Nutrition Committee, Global Nutrition Guidelines / Nutrition Toolkit: <https://wsava.org/global-guidelines/global-nutrition-guidelines/>
12. AAHA, canine preventive care and vaccination guidelines: <https://www.aaaha.org/resources/2025-aaaha-canine-vaccination-guidelines/>
13. Przykłady weryfikacji bieżących cen: cenniki- warszawskich klinik, hoteli dla psów, salonów-groomerskich, ubezpieczycieli PZU/Warta/Allianz i dużych sprzedawców karm (Zooplus, Maxi Zoo, Allegro, Lidl, Biedronka). Ceny w takich źródłach należy weryfikować według daty publikacji.
14. Gminne programy sterylizacji/czipowania: sprawdzać przez BIP konkretnej gminy, wyszukując „akcja sterylizacja czipowanie psów [nazwa gminy] BIP”.

03

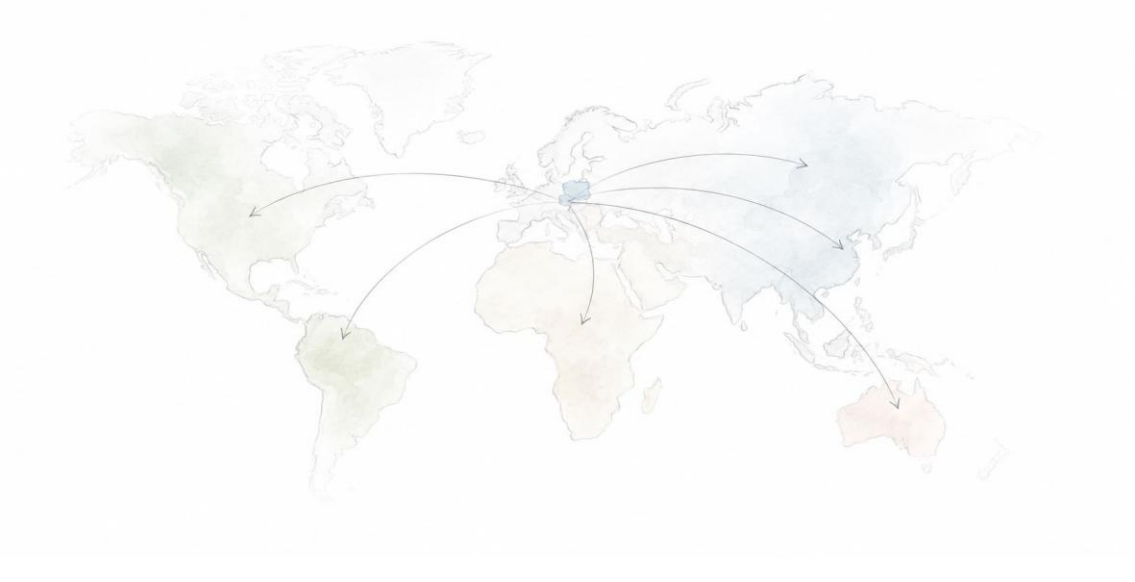
Polska — światowa fabryka karmy

To jeden z głównych paradoksów ekonomicznych polskiego rynku, o którym mało kto wie: kraj, w którym jedynie około 30% psów otrzymuje gotową karmę, jest czwartym co do wielkości eksporterem karmy dla zwierząt domowych na świecie. Polska eksportuje dwukrotnie więcej karmy dla zwierząt domowych, niż zużywa na rynku wewnętrznym. Zrozumienie tego faktu zmienia sposób patrzenia na „niemieckie” i „francuskie” marki na półkach polskich sklepów.

1 Polska na światowej mapie pet food

WSKAŹNIK	DANE I ŹRÓDŁO
Miejsce w światowym rankingu eksporterów (2024)	4. miejsce (awans z 5. miejsca w 2022 r.), przed Francją. Źródło: trade.gov.pl
Udział w światowym eksporcie	~9% (ZooBranża, kwiecień 2026)
Wartość eksportu karmy dla psów i kotów (2024)	9,6 mld PLN (+9% względem 2023 r.)
Łączna wartość eksportu pet food (2024)	11 mld PLN (2,2 mld EUR)
Wzrost produkcji (2024 względem 2023)	21% wolumenowo — jeden z najwyższych wskaźników w UE
Eksport vs. konsumpcja krajowa	Polska eksportuje dwukrotnie więcej, niż konsumuje na rynku wewnętrznym
Rynek wewnętrzny (2024)	4,9–5 mld PLN. Prognoza 2028: 6,5–7 mld PLN
Pozycja Europy na świecie	Największy producent pet food: 13,08 mln ton w 2025 r. (+3,5% r/r). Źródło: Alltech 2026

Źródła: trade.gov.pl „Polska rośnie w siłę na rynku karmy dla zwierząt” (wrzesień 2025); ZooBranża „Europa utrzymuje pozycję lidera, a Polska rośnie w siłę jako hub eksportowy” (kwiecień 2026); Alltech 2026 Agri-Food Outlook.

Rys. 3.1 Polska na światowej mapie eksportu karmy dla zwierząt (2024). Mapa świata: strzałki eksportu z Polski na kluczowe rynki (Niemcy, Wielka Brytania, Francja, USA, Japonia, Chiny). Ikona „4. miejsce” nad terytorium Polski. Wolumen: 11 mld PLN / 2,2 mld EUR. Źródło: trade.gov.pl.

2 Największe zakłady światowych marek w Polsce

PRODUCENT / MARKA	LOKALIZACJA ZAKŁADU	WOLUMEN I SPECJALIZACJA
Nestlé Purina Pet-Care (Szwajcaria/USA)	Wrocław	Jeden z największych zakładów Purina w Europie. Produkuje Purina ONE, Pro Plan, Felix na rynek polski i rynki eksportowe.
Royal Canin (Mars Inc., Francja)	Niepołomice (Małopolska)	Największy zakład Royal Canin w Europie. Linie weterynaryjne i rasowe dla całej UE.
United Petfood Group (Belgia)	Jedlińsk (Mazowieckie)	Produkuje private label dla Biedronki (Puffi, Activ Pet) i dziesiątek innych sieci. Duży producent na eksport do UE.
Josera (Niemcy)	Polska (produkcja kontraktowa)	Część linii Josera na rynek niemiecki i polski jest produkowana w Polsce.
Dolina Noteci	Polanowo (Wielkopolska)	Największy polski producent karm mokrych. Aktywnie rozszerza eksport do Azji, w tym do Chin.
Maced	Małopolska	Największy polski producent naturalnych przysmaków (uszka, uszy, tchawice, rogi, łapy). Eksport do 25+ krajów.
HiProMine	Robakowo (Wielkopolska)	Produkcja białka z owadów (Tenebrio molitor, Hermetia illucens). Notowana na NewConnect WSE.

PRODUCENT / MARKA	LOKALIZACJA ZAKŁADU	WOLUMEN I SPECJALIZACJA
PsiBufet	Zabrze (Śląsk)	Spersonalizowane świeże karmy w subskrypcji. Składniki — polskie mięso i warzywa.

3 Paradoks etykiety: niemiecka karma polskiej produkcji

Gdy kupuje się w polskim sklepie zoologicznym karmę pod niemiecką, francuską lub belgijską marką — istnieje duże prawdopodobieństwo, że została wyprodukowana właśnie w Polsce. Kraj rejestracji znaku towarowego i kraj faktycznej produkcji to zasadniczo różne pojęcia.

Na etykietach karm produkowanych w UE obowiązkowo podaje się kraj produkcji. Jeżeli dużą czcionką widnieje niemiecka lub francuska nazwa, a drobnym drukiem — „Wyprodukowano w Polsce”, oznacza to dokładnie to, co zostało napisane.

Praktyczny wniosek: flaga na etykiecie nie jest gwarancją wyższej jakości. Royal Canin wyprodukowany w Niepołomicach jest produkowany według tych samych standardów co Royal Canin z Francji — ponieważ jest to jeden i ten sam standard. Istotne są skład, zgodność z normami FEDIAF oraz reputacja konkretnego zakładu.

4 Dlaczego Polacy rzadko korzystają z gotowej karmy — i co to oznacza dla zdrowia psów

KRAJ	% PSÓW NA GOTOWEJ KARMIE	KONTEKST
Niemcy, Belgia, Niderlandy	~90%	Wysoka kultura pet care, brak tradycji karmienia „resztkami”
Francja, Wielka Brytania	~85–88%	Długa historia brandingu specjalistycznych karm
Polska	~30%	Tradycja, wrażliwość cenowa, nieufność wobec „chemii”
Rumunia, Bułgaria	~15–20%	Najbardziej tradycyjny model żywienia

Trzy przyczyny niskiego wykorzystania gotowej karmy w Polsce:

- **Tradycyjne nawyki:** na terenach wiejskich karmienie resztkami ze stołu jest normą. Wielu miejskich Polaków odziedziczyło tę praktykę po rodzicach.
- **Nieufność wobec „chemii”:** część właścicieli szczerze uważa domowe jedzenie za zdrowsze od gotowej karmy. To błędne przekonanie ignoruje zasadniczą różnicę: pełnoporcjowa karma zawiera precyzyjnie obliczony bilans składników odżywczych, którego praktycznie nie da się osiągnąć przy karmieniu „na oko”.
- **Wrażliwość cenowa:** wysokiej jakości karma jest droższa od resztek z kuchni.

Konsekwencje dla zdrowia: niebilansowany domowy jadłospis — niedobór wapnia, nadmiar fosforu, niedobór witamin A, D i kwasów tłuszczowych — jest jedną z głównych przyczyn wizyt u lekarzy weterynarii w Polsce. Zapalenia skóry, zaburzenia wzrostu u szceniąt, patologia nerek u dorosłych psów — wszystko to nierzadko wiąże się z zaburzeniami żywienia.

5 Ranking sprzedaży karm w Polsce

MARKA / PRODUCENT	SEGMENT	POZYCJA RYNKOWA W POLSCE
Pedigree, Chappi (Mars)	Ekonomiczny	Lider pod względem wolumenu sprzedaży. Szeroko dostępny w Biedronce, Lidlu, Żabce.
Royal Canin (Mars)	Premium / weterynaryjny	Lider segmentu premium. Sprzedawany w sklepach zoologicznych i lecznicach weterynaryjnych.
Purina ONE, Pro Plan (Nestlé)	Premium / super-premium	Drugi pod względem udziału w segmencie premium. Wysoka lojalność.
Dolina Noteci	Średni / premium	Polski lider karm mokrych. Popularna jako „naturalna polska karma”.
Orlando Pure Taste (Lidl)	Średni	Najlepsza karma w dyskontach pod względem stosunku ceny do jakości.
Maxi Natural (Biedronka)	Średni	Najlepsza karma mokra w mass markecie, bezzbożowa.

6 Świeże dane 2026: trendy, presja na marżę i spowolnienie wzrostu

Według ADM Pet Report 2026 (Petfood Forum Europe, Norymberga, maj 2026) globalny rynek pet food będzie rósł przy CAGR 5,9% w ciągu kolejnych pięciu lat. Europa odpowiada za około 30% światowej sprzedaży pet care (Euromonitor International, maj 2026). Europa Środkowo-Wschodnia, w tym Polska, rośnie szybciej niż dojrzałe rynki Europy Zachodniej — prognoza CAGR 3,2% do 2031 roku.

Sygnal ostrzegawczy 2026 roku: według danych NielsenIQ inflacja w segmencie pet food wyniosła zaledwie +0,3% przy średniej inflacji FMCG +5,2% — to oznaka ostrej konkurencji cenowej i ograniczonej możliwości przenoszenia kosztów na konsumenta.

Główny trend 2026 według ADM Report: konsumenci odchodzą od karm „ultraprzetworzonych”. Analizują etykiety i wybierają karma świeże, delikatnie gotowane (gently cooked), o uproszczonym składzie i z naturalnych surowców. PsiBufet i podobne serwisy spersonalizowanych świeżych diet rosną szybciej niż segment masowy. Polska, jako największy producent drobiu w UE i czwarty producent wieprzowiny, ma strukturalną przewagę kosztową w zakresie surowców.

7 Praktyczny przewodnik: jak czytać etykietę karmy

To, co napisano na przedniej stronie opakowania, to marketing. To, co napisano z tyłu w sekcji „skład”, to fakt.

Zasada 1 — kolejność wykazu: Składniki są wymienione według malejącego udziału w recepturze. Jeżeli na pierwszym miejscu znajduje się „kurczak” (świeży) — należy uwzględnić, że świeże mięso zawiera 70–75% wody; po suszeniu jego rzeczywisty udział w gotowym produkcie zmniejsza się 3–4 razy. „Suszone mięso z kurczaka” na trzecim miejscu nierzadko dostarcza więcej białka niż „kurczak” na pierwszym.

Zasada 2 — progi procentowe FEDIAF według standardu UE: „o smaku kurczaka” = mniej niż 4% kurczaka | „z kurczakiem” = minimum 4% | „bogata w kurczaka” = minimum 14% | „danie z kurczaka” = minimum 26%. Oznaczenie „premium” lub „superpremium” nie jest regulowane żadnym prawem UE — to czysty marketing.

Zasada 3 — skład analityczny: Prawo UE nakłada obowiązek podawania: białko surowe (min. 18% w suchej masie dla dorosłych psów według FEDIAF), tłuszcz surowy, popiół surowy (popiół — pośredni wskaźnik jakości mięsa: powyżej 8–9% w suchej karmie — powód do zachowania ostrożności), włókno surowe, wilgotność. Węglowodanów nie trzeba podawać — oblicza się je jako 100% minus wszystkie pozostałe składniki.

Zasada 4 — „mięso i produkty pochodzenia zwierzęcego”: Ta uogólniona kategoria jest dopuszczona prawem i pozwala producentowi zmieniać skład bez zmiany etykiety. Karmy z konkretnymi nazwami („kurczak z Mazowsza”, „wołowina z Podlasia”) są bardziej przejrzyste, ale mogą kosztować więcej.

Ważne rozróżnienie: karma pełnoporcjowa vs karma uzupełniająca — zasadnicza różnica. Tylko pierwsza może stanowić jedyne źródło żywienia, zapewniając wszystkie potrzeby organizmu zgodnie z normami FEDIAF.

Rys. 3.2 Jak czytać etykietę karmy: analiza rzeczywistego przykładu. Adnotowane zdjęcie opakowania suchej karmy: strzałki wskazują na (1) pierwszy składnik w składzie, (2) progi procentowe według FEDIAF, (3) skład analityczny — białko/tłuszcz/popiół, (4) „karma pełnoporcjowa” vs „uzupełniająca”, (5) datę produkcji i termin przydatności. Na czerwono — słowa marketingowe bez definicji prawnej („premium”, „natural”).

8 BARF i surowe diety: polski kontekst, ryzyka i status prawny

BARF (Biologically Appropriate Raw Food) — surowa dieta oparta na mięsie, kościach, podrobach, jajach i niewielkiej ilości warzyw — zyskuje coraz większą popularność w Polsce, zwłaszcza wśród właścicieli rozczarowanych składem gotowych karm.

Naukowo udokumentowane ryzyka BARF

To nie są straszaki, lecz dane z recenzowanych badań. Psy na surowej diecie mięsnej mają 10–15 razy wyższe ryzyko nosicielstwa *Salmonella* (Finley et al., 2006; Leonard et al., 2011) — przy czym większość jest klinicznie zdrowa i pełni rolę bezobjawowych nosicieli, niebezpiecznych dla ludzi w domu. Szczególnie narażeni są: dzieci poniżej 5 lat, kobiety w ciąży, osoby starsze, osoby z niedoborami odporności.

Badania z lat 2021–2024 (Davies, Lindblad, Morgan) wykazały, że psy na BARF mają 5–10 razy wyższe ryzyko kolonizacji wielolekooporną *E. coli* (MDR/ESBL) — 14% „BARF-fed” vs 1% na gotowej karmie (badanie szwedzkie). Dodatkowo: *Toxoplasma gondii*, *Trichinella* (w wieprzowinie i dziczyźnie), *Campylobacter jejuni*, *Listeria*.

Polski kontekst prawny BARF

BARF nie jest w Polsce zakazany — właściciel ma prawo karmić psa czymkolwiek. Jednak: stosowanie surowej wieprzowiny pochodzącej od nieprzebadanych zwierząt jest zakazane w kontekście ryzyka choroby Aujeszkiego (SuHV-1); wszystkie gotowe mieszanki BARF produkcji komercyjnej muszą spełniać wymogi Rozporządzenia (WE) nr 767/2009 dotyczącego etykietowania i sprzedaży pasz dla zwierząt.

Polskie stowarzyszenia weterynaryjne (w tym Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych) oficjalnie nie rekomendują BARF jako standardowej diety ze względu na udokumentowane ryzyka, uznają jednak jego dopuszczalność przy profesjonalnym wsparciu zoodietetycznym, regularnych badaniach krwi i kału zwierzęcia oraz najściślejszym przestrzeganiu higieny.

Kompromis — „gently cooked”: łagodna obróbka cieplna w temperaturze 70–75°C niszczy patogeny, zachowując większość enzymów i witamin termolabilnych. Ten kierunek aktywnie rozwija się na polskim rynku (PsiBufet, Woofood) i jest pozycjonowany jako naukowo uzasadniona droga pośrednia między przemysłową suchą karmą a surowym BARF.

ŹRÓDŁA I WERYFIKACJA

Data sprawdzenia linków: 27 czerwca 2026 r.

1. Trade.gov.pl, „Polska rośnie w siłę na rynku karmy dla zwierząt” / “Poland position is growing in strength on the pet food market” — weryfikacja danych o wzroście polskiego rynku pet food, wartości eksportu w 2024 roku i roli Polski jako hubu eksportowego. <https://www.trade.gov.pl/aktualnosci/polska-rośnie-w-siłę-na-rynku-karmy-dla-zwierząt/>; <https://www.trade.gov.pl/en/news/poland-position-is-growing-in-strength-on-the-pet-food-market/>
2. Trade.gov.pl, “Export of cat and dog food” — weryfikacja danych GUS/PIE/ITC o polskim eksporcie karm dla psów i kotów oraz miejscu Polski wśród światowych eksporterów w 2022 roku. <https://www.trade.gov.pl/en/news/export-of-cat-and-dog-food/>
3. Petfood Industry, “Eastern Europe pet food market suffers impacts of war” — weryfikacja oceny, że tylko około 30% polskich właścicieli karmi zwierzęta gotowymi karmami, a pozostała część stosuje jedzenie domowe. <https://www.petfoodindustry.com/pet-food-market/article/15469489/eastern-europe-pet-food-market-suffers-impacts-of-war>
4. Royal Canin / Mars Careers, “Niepołomice Royal Canin” oraz Royal Canin Polska “Kariera” — weryfikacja istnienia fabryki Royal Canin w Niepołomicach, produkcji suchych karm i eksportu na wiele rynków. <https://careers.mars.com/pl/pl/niepo%C5%82omice-royal-canin/>; <https://www.royalcanin.com/pl/about-us/careers>
5. Nestlé, “Nestlé Purina opens pet care factory in Poland” oraz Kajima Poland, “Nestlé Purina pet food production plant, Nowa Wieś Wrocławska” — weryfikacja istnienia i rozbudowy fabryki Purina w Polsce. <https://www.nestle.com/media/news/nestle-purina-opens-pet-care-factory-in-poland>; https://kajima.pl/en/realizacje_post/expansion-of-nestle-purina-phase-8-nowa-wies-wroclawska/
6. Mars Polska, “Mars Petcare” — weryfikacja przynależności marek Mars Petcare i ogólnego kontekstu dużych międzynarodowych producentów karm. <https://www.mars.com/pl-pl/our-brands/petcare>
7. EUR-Lex, Regulation (EC) No 767/2009 — źródło pierwotne dotyczące zasad wprowadzania do obrotu, stosowania, etykietowania, pakowania i prezentacji pasz w UE. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/767/oj/eng>
8. FEDIAF, “Code of Good Labelling Practice for Pet Food” — weryfikacja zasad oświadczeń na etykiecie, w tym “with / rich in / dinner” i progów procentowych 4%, 14%, 26%, a także rozróżnienia complete/complementary pet food. https://europeanpetfood.org/wp-content/uploads/2022/02/FEDIAF_labeling_code_2019_onlineOctober2019.pdf
9. FEDIAF, “Nutritional Guidelines for Complete and Complementary Pet Food for Cats and Dogs” — weryfikacja logiki normatywnej karm pełnoporcjowych i zalecanych poziomów składników odżywczych dla psów i kotów. <https://europeanpetfood.org/self-regulation/nutritional-guidelines/>
10. Merck Veterinary Manual, “Nutritional Requirements of Small Animals” — niezależna informacja weterynaryjna o podstawowych potrzebach psów i kotów, w tym białka, składników mineralnych i różnic między etapami życia. <https://www.merckvetmanual.com/management-and-nutrition/nutrition-small-animals/nutritional-requirements-of-small-animals>
11. PLOS ONE, “Fecal shedding of Salmonella spp., Clostridium perfringens, and Clostridioides difficile in dogs fed raw meat-based diets” — weryfikacja podwyższonego ryzyka wydalania Salmonella u psów na surowych dietach mięsnych. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0231275>
12. Finley et al., “The risk of salmonellae shedding by dogs fed Salmonella-contaminated commercial raw food diets” — weryfikacja danych eksperymentalnych o bezobjawowym wydalaniu Salmonella po surowej karmie. https://www.researchgate.net/publication/6494349_The_risk_of_salmonellae_shedding_by_dogs_fed_Salmonella-contaminated_commercial_raw_food_diets
13. Journal of Small Animal Practice, “Raw diets for dogs and cats: a review, with particular reference to microbiological hazards” — przegląd ryzyk surowych diet, w tym Salmonella, Campylobacter, Listeria oraz ryzyk zoonotycznych dla ludzi. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6849757/>
14. FDA, “Get the Facts! Raw Pet Food Diets can be Dangerous to You and Your Pet” — stanowisko regulatora dotyczące kontaminacji bakteryjnej surowych karm i ryzyk dla gospodarstw domowych. <https://www.fda.gov/animal-veterinary/animal-health-literacy/get-facts-raw-pet-food-diets-can-be-dangerous-you-and-your-pet>
15. Canadian Veterinary Medical Association, “Safety of Raw Meat-Based Pet Food Products” — stanowisko stowarzyszenia weterynaryjnego, zgodnie z którym udowodnione ryzyka surowych diet mięsnych przeważają nad deklarowanymi korzyściami. <https://www.canadianveterinarians.net/policy-and-outreach/position-statements/statements/safety-of-raw-meat-based-pet-food-products/>
16. Główny Inspektorat Weterynarii, “O chorobie Aujeszkiego” — weryfikacja ryzyka zakażenia psów i kotów przy spożyciu surowej zakażonej wieprzowiny. <https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/o-chorobie-aujeszkiego---drogi-zakazenia-objawy-postepowanie>
17. Petfood Forum Europe / Petfood Industry, “Petfood Forum Europe 2026 highlights innovation, sustainability and market growth” — weryfikacja tez o europejskim rynku pet care, roli Euromonitor i udziale Europy na poziomie około 30% światowej sprzedaży detalicznej pet care. <https://www.petfoodindustry.com/news-newsletters/petfood-forum-news/article/15825740/petfood-forum-europe-2026-highlights-innovation-sustainability-and-market-growth>
18. NielsenIQ, “Pet Care 2026: Still on the Leash, Not on the Chopping Block” — weryfikacja kontekstu rynkowego 2026 roku: umiarkowany wzrost, presja na koszyk, wzrost kanału online i koncentracja możliwości w segmentach premium/wellness. <https://nielseniq.com/global/en/insights/analysis/2026/pet-care-2026-still-on-the-leash-not-on-the-chopping-block/>
19. Alltech, “2026 Alltech Agri-Food Outlook” oraz Petfood Processing, “Alltech: Global pet food production slows” — weryfikacja globalnych danych o produkcji karm i spowolnieniu wzrostu tonażu pet food w 2025 roku. <https://www.alltech.com/agri-food-outlook>; <https://www.petfoodprocessing.net/articles/20396-alltech-global-pet-food-production-slows>
20. Eurostat, “Poultry statistics” oraz European Commission Pigmeat Dashboard — weryfikacja twierdzeń o pozycji Polski jako największego producenta mięsa drobiowego w UE i jednego z największych producentów wieprzowiny w UE. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Poultry_statistics; https://agridata.ec.europa.eu/Reports/Pigmeat_Dashboard.pdf
21. PsiBufet, oficjalna strona — weryfikacja przykładu polskiego serwisu świeżych, spersonalizowanych i delikatnie gotowanych diet dla psów. <https://psibufet.com/>

Uwaga do ścisłej weryfikacji faktów: poszczególne liczby z ADM Pet Report 2026, Euromonitor International i NielsenIQ mogą pochodzić z prezentacji lub raportów płatnych; do weryfikacji akademickiej/redakcyjnej najlepiej zestawić je z oryginalnymi slajdami lub licencjonowanymi bazami danych.

04

Polska 2030: klimat, prawo i rynek — co się zmieni

Zadna książka o kynologii nie będzie pełna bez spojrzenia w przyszłość. Trendy opisane w niniejszym rozdziale kształtują się już dziś — niektóre zostały umocowane ustawowo, inne są prognozowane z wysokim stopniem wiarygodności na podstawie danych demograficznych, klimatycznych i rynkowych.

1 Horyzont legislacyjny: co przyjęto i co jest przed nami

TEMAT	STATUS NA 2 CZERWCA 2026 R.	PROGNOZA
„Ustawa łańcuchowa” — zakaz trzymania psów na łańcuchu	Przyjęta przez Sejm 29 maja 2026 r. (381 głosów za, 28 przeciw, 5 wstrzymało się) — drugie podejście po wecie Prezydenta z grudnia 2025 r. Przekazana do Senatu (Senat ma 30 dni). Wymiary kojców — w odrębnym rozporządzeniu ministra rolnictwa.	Pełny zakaz uwięzi — orientacyjnie jesień 2027 r. (12 miesięcy vacatio legis po podpisaniu). Wymiary kojców — w rozporządzeniu ministra rolnictwa po konsultacjach z Głównym Lekarzem Weterynarii.
KROPIK — Krajowy Rejestr Oznakowanych Psów i Kotów	Uchwalona przez Sejm 17 kwietnia 2026 r., przez Senat 15–16 maja 2026 r. Podpisana przez Prezydenta Karola Nawrockiego 2 czerwca 2026 r. (Dz.U. poz. 755). Docelowy zakres: 8 mln psów + 6 mln kotów. Administruje ARiMR.	Pełna operacyjność systemu — czerwiec 2028 r. (vacatio legis 2 lata). Okres przejściowy do czerwca 2031 r. Grzywna 20–5 000 PLN (od lipca 2031 r.). Prezydent Nawrocki publicznie nazwał grzywnę 5 000 PLN „zdecydowanie zbyt wysoką”.
Regulacja internetowej sprzedaży szczeniąt	Omawiana w Komisji Nadzwyczajnej ds. Ochrony Zwierząt. Nieprzyjęta.	Obowiązkowa weryfikacja hodowli przy sprzedaży internetowej na OLX/Allegro — prawdopodobna do 2028 r.

TEMAT	STATUS NA 2 CZERWCA 2026 R.	PROGNOZA
Obowiązkowe OC dla właścicieli psów	Przedłożone w Sejmie, nieprzyjęte (maj 2026).	Prawdopodobieństwo do 2028 r. — średnie. Precedens: Niemcy wprowadzili obowiązek ubezpieczenia psów jeszcze w latach 90.
Nowe kary za szczekanie — inicjatywa RPO	Wniosek do Min. Klimatu, nieprzyjęty (maj 2026).	Wysokie prawdopodobieństwo przyjęcia do 2027 r. przy wzroście liczby skarg.
Zakaz kopiowania uszu i ogonów	Już obowiązuje jako znęcanie się nad zwierzętami (art. 6 ust. 2 pkt 1a Ustawy o ochronie zwierząt). Kara: do 3 lat pozbawienia wolności.	Wzmocnienie egzekwowania prawa, zwłaszcza w odniesieniu do importowanych psów.

Źródła weryfikacji: Sejm RP (sejm.gov.pl), infowet.pl, rp.pl według stanu na 2 czerwca 2026 r. Normy ustaw, które weszły w życie, są aktualne — daty wejścia w życie należy sprawdzać w Dzienniku Ustaw (isap.sejm.gov.pl).

2 Rynek karm: prognoza do 2031 r.

- Obecna wartość polskiego rynku pet food (2024): 4,9–5 mld PLN.
- Prognoza FEDIAF: 6,5–7 mld PLN do 2028 r. przy CAGR 4,5–5,5%.
- Mordor Intelligence (2024): polski rynek pet food wzrośnie do 3,15 mld USD do 2031 r.
- **Główne czynniki wzrostu:** wzrost udziału gotowej karmy (z 30% do prognozowanych 45–50%), premiumizacja, spersonalizowane diety (PsiBufet), białko z owadów (HiProMine), ograniczenie karmienia „ze stołu”.
- Pozycja Polski w światowym eksporcie: utrzymanie miejsca w top-5, prawdopodobny awans do top-3 przy kontynuacji inwestycji w zakłady produkcyjne.

3 Zmiana klimatu i polskie psy: konkretne konsekwencje

Sezon kleszczy

W latach 2025–2026 kleszcze w Polsce były aktywne od lutego do grudnia (PIWet Puławy). Prognoza na lata 2027–2030: sezon aktywności kleszczy wydłuży się do 10–11 miesięcy w roku w większości regionów Polski. Profilaktyka przeciw Pasożytnicza de facto staje się całoroczna.

Dirofilarioza (*Dirofilaria immitis*)

Wektor — komary (rodziny Culicidae). Wcześniej — choroba egzotyczna w Polsce, typowa dla basenu Morza Śródziemnego. W latach 2024–2025 pojedyncze autochtoniczne przypadki odnotowano w Małopolsce, na Mazowszu i Podkarpaciu. Do 2030 r. *Dirofilaria* stanie się realnym zagrożeniem dla psów na południu i w centrum Polski (Zajac V. et al., *Parasites & Vectors*, 2023). Profilaktyka: preparaty z milbemycyną lub moksydektyną w składzie tabletek kompleksowych.

Upały i brachycefale

Przy scenariuszu klimatycznym RCP 4.5 (umiarkowanym) liczba dni z temperaturą $>30^{\circ}\text{C}$ w Warszawie i Krakowie wzrośnie z obecnych 10–15 rocznie do 20–30 do 2030 r.

Brachycefale (mopsy, buldogi francuskie, buldogi angielskie, bokserzy) — pierwsza grupa ryzyka udaru cieplnego. Oczekiwany wzrost liczby udarów cieplnych u brachycefali w polskich miastach — 15–25% do 2030 r.

Barszcz Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*)

Nadal rozprzestrzenia się w Polsce jako gatunek inwazyjny. Do 2030 r. jego zasięg obejmie większość województw wschodnich i centralnych. Aktualna mapa występowania: borscewik.pl.

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

U psów KZM nie jest opisywane jako choroba istotna klinicznie, jednak psy mogą być biernymi gospodarzami zakażonych kleszczy. Pies, który przyniósł do domu kleszcza z KZM, stanowi zagrożenie biologiczne dla ludzi w gospodarstwie domowym. Jeszcze jeden argument za pedantycznym przeglądem po każdym spacerze.

4 Prognoza demograficzna i jej konsekwencje dla rynku

Polska się starzeje. Według prognoz GUS udział ludności w wieku powyżej 65 lat wzrośnie z obecnych ~19% do ~25% do 2030 r. To fundamentalna zmiana dla branży pet:

- **Samotni seniorzy — rosnąca grupa właścicieli:** popyt na wizyty weterynaryjne w domu, telemedycynę, dogwalking dla osób o ograniczonej mobilności, dostawę karmy, małe opakowania.
- **Testamenty i sukcesja opieki:** polskie ustawodawstwo nie ma jeszcze szczególnych norm dotyczących przekazania opieki nad zwierzęciem w testamencie. Prawdopodobna zmiana legislacyjna w latach 2028–2030.
- **Ergonomia:** smycze z miękkimi uchwytami, lekkie szelki, automatyczne karmniki — wyspecjalizowany rynek dla starszych właścicieli.

5 Smart city i infrastruktura dog-friendly: co już się buduje

- **Psie wodopoje (fontanny dla psów):** zainstalowane przy dziesiątkach centrów handlowych oraz w parkach Warszawy, Krakowa, Wrocławia, Poznania. Do 2030 r. — standard w każdej nowej inwestycji nieruchomości komercyjnych.
- **Dog-friendly parkingi:** miejsca do przypięcia psa z zadaszeniem i pierścieniem przy wejściu do sklepów. Pierwsze inicjatywy legislacyjne dotyczące obowiązku ich zapewnienia przy dużych obiektach handlowych.
- **Oficjalne psie wybiegi:** oświetlone, z nawierzchnią, podzielone według wielkości psów — nowe wymagania wobec projektowania dzielnic w polskich miastach.
- **Smart-czujniki wypełnienia dogparków:** aplikacja pokazuje, ile psów jest aktualnie na wybiegu. Pierwsze eksperymenty w Warszawie, 2025 r.
- **Plaże dla psów:** regulacja normatywna stref dog-friendly na wybrzeżu Bałtyku staje się systemowa — regulaminy porządkowe plaż coraz częściej obejmują obowiązkowe „psie strefy”.

6 PetTech: trendy technologiczne do 2030 r.

- **Dietetycy AI:** spersonalizowane diety na podstawie danych o zdrowiu psa, aktywności (Tractive), genetyce (test DNA). PsiBufet już realizuje wariant podstawowy; do 2030 r. — integracja z danymi weterynaryjnymi kliniki.
- **Wearable health monitors:** urządzenia monitorujące tętno, częstość oddechów i temperaturę ciała w czasie rzeczywistym. Invoxia Pet oferuje wersję 1.0. Do 2028 r.: dokładność medyczna, integracja z telemedycyną weterynaryjną.
- **Diagnostyka AI:** narzędzia typu Vetology (USA) pozwalają lekarzowi weterynarii wgrać zdjęcie rentgenowskie i uzyskać AI-assisted diagnosis. W Polsce — pierwsze kliniki wdrażają takie systemy w latach 2025–2026.
- **Genomika i medycyna prewencyjna:** do 2030 r. testowanie DNA będzie rekomendowane jako standardowa część szczenięcego check-upu. Spersonalizowane protokoły szczepień i profilaktyki na podstawie ryzyk genetycznych.

7 Obowiązkowe OC dla właścicieli psów: kiedy i dlaczego jest nieuniknione

Projekt ustawy o obowiązkowym ubezpieczeniu OC dla właścicieli psów został przedstawiony w Sejmie w maju 2026 r. i nie został przyjęty w pierwszym czytaniu. Jednak prawdopodobieństwo jego przyjęcia do lat 2028–2030 jest oceniane przez specjalistów jako wysokie — z trzech powodów.

- **Precedens:** Niemcy wprowadziły obowiązek ubezpieczenia psów jeszcze w latach 90.; Austria, Niderlandy, Hiszpania (część regionów) — analogicznie. Polska konsekwentnie zbliża swoje prawo dotyczące zwierząt do standardów zachodnioeuropejskich.

- **Baza KROPiK:** po utworzeniu obowiązkowego rejestru wszystkich psów w 2028 r. państwo po raz pierwszy uzyska techniczne narzędzie kontroli posiadania ubezpieczenia. Bez rejestru obowiązkowe OC jest nieadministrowalne.
- **Orzecznictwo:** kwoty zasądzone na podstawie art. 431 KC rosną (sądy coraz aktywniej przyznają zadośćuczynienie za krzywdę), a zarazem rośnie liczba przypadków, w których winny właściciel fizycznie nie jest w stanie wypłacić zasądzonej kwoty.

Wniosek dla czytelników: ci, którzy jeszcze nie zawarli dobrowolnej polisy OC — zróbcie to teraz, dopóki jest dobrowolna i tania. Koszt dobrowolnego OC (300–600 PLN rocznie) jest nieporównywalny z ryzykiem zapłaty 50 000–150 000 PLN z własnej kieszeni w razie poważnego incydentu.

Główny wniosek: kynologia w Polsce nieodwracalnie przestaje być wyłącznie sprawą prywatną. Jest częścią gospodarki miejskiej, systemu prawnego, agendy klimatycznej i nauki medycznej. Właściciel, który rozumie ten kontekst, nie jest po prostu kochającym opiekunem. Jest świadomym uczestnikiem życia publicznego 2026 r. i kolejnych dekad.

Uwaga do weryfikacji: część twierdzeń rozdziału odnosi się do prognoz na lata 2027–2030. Takie miejsca należy sprawdzać jako ekspercką ekstrapolację na podstawie obecnych danych prawnych, demograficznych, klimatycznych i rynkowych, a nie jako fakt, który już nastąpił.

1. Ustawodawstwo i KROPIK: Sejm RP, Druk nr 2293, projekt ustawy o Krajowym Rejestrze Oznakowanych Psów i Kotów: <https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/755EE36E13146DD2C1258DAA006B14DD/%24File/2293.pdf>
2. KROPIK, opis projektu rządowego: <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-krajowym-rejestrze-oznakowanych-psow-i-kotow>
3. KROPIK, komunikat MRiRW o przyjęciu ustawy przez Sejm 17.04.2026: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/czipowanie-psow-obowiazkowe-w-calej-polsce-sejm-przyjal-ustawe-o-kropik>
4. Ustawa o ochronie zwierząt / zakaz trzymania psów na uwięzi: Sejm RP, Druk nr 2274: <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2274>
5. Aktualne daty wejścia ustaw w życie należy sprawdzać w Dzienniku Ustaw / ISAP: <https://isap.sejm.gov.pl/>
6. Polski rynek pet food: Mordor Intelligence, Poland Pet Food Market Size and Share Outlook to 2031: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/poland-pet-food-market>
7. Europejska branża karm: FEDIAF Annual Review 2024: <https://europeanpetfood.org/wp-content/uploads/2024/06/FEDIAF-Annual-Review-2024-Online.pdf>
8. Eksport karm z Polski: Polish Investment and Trade Agency / Trade.gov.pl, Poland position is growing in strength on the pet food market: <https://www.trade.gov.pl/en/news/poland-position-is-growing-in-strength-on-the-pet-food-market/>
9. Światowi eksporterzy dog/cat food: Worlds Top Exports, Dog or Cat Food Exports by Country: <https://www.worldstopexports.com/dog-cat-food-exports-country/>
10. Statystyka top-10 eksporterów pet food 2022-2024: Thai Pet Food Trade Association, PDF: <https://thaipetfood.org/home/Download/2024/Stat/World%20Top%2010%20Exporters%20and%20Importers%20of%20Pet%20Food%20in%202022-2024.pdf>
11. Kleszcze i sezonowość: Gov.pl / PSSE, Sezon na kleszcze w pełni: <https://www.gov.pl/web/psse-ostrow-mazowiecka/sezon-na-kleszcze-w-pelni>
12. Choroby odkleszczowe u psów jesienią i zimą w Polsce: Pathogens, 2024, Clinical Cases of Tick-Borne Diseases in Dogs During the Autumn-Winter Season: <https://www.mdpi.com/2076-0817/13/12/1132>
13. Ryzyko kleszczy u psów i kotów w Europie Środkowej: Parasites and Vectors, 2025, Diversity of ticks and tick-borne pathogens in ticks removed from dogs and cats: <https://link.springer.com/article/10.1186/s13071-025-06852-6>
14. Dirofilaria immitis / D. repens u psa z Polski: BMC Veterinary Research, 2024: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10885393/>
15. Pierwszy autochtoniczny przypadek Dirofilaria immitis u psa we wschodniej Polsce: Annals of Agricultural and Environmental Medicine: <https://www.aem.pl/The-first-autochthonous-case-of-Dirofilaria-immitis-infection-in-a-dog-in-eastern%2C215224%2C0%2C2.html>
16. Projekcje klimatyczne Polski: World Bank Climate Change Knowledge Portal, Poland: <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/poland/climate-data-projections>
17. Temperatura i opady w Polsce według scenariuszy klimatycznych: Applied Sciences, 2024, Changes in Temperature and Precipitation Trends in Selected Regions of Poland: <https://www.mdpi.com/2076-3417/14/1/9>
18. Barszcz Sosnowskiego jako gatunek inwazyjny: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska: <https://www.gov.pl/web/gdos/heracleum-sosnowskiy---barszcz-sosnowskiego>
19. Mapa występowania barszczu: <https://mapa.barszcz.edu.pl/>
20. KZM i inne choroby przenoszone przez kleszcze: ESCCAP Polska, Kleszcze - niebezpieczeństwa, zagrożenia: <https://www.escap.pl/niebezpieczne-kleszcze/>
21. Prognoza demograficzna Polski: GUS, Resident population projection for Poland 2023-2060: <https://stat.gov.pl/en/topics/population/population-projection/>
22. Udział ludności 65+ w Polsce, szeregi czasowe: World Bank Data: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.65UP.TO.ZS?locations=PL>
23. Infrastruktura miejska dla psów w Warszawie: Warszawa 19115, Wybiegi i parki dla psów: <https://warszawa19115.pl/-/wybiegi-i-parki-dla-psow>
24. Przykłady projektowania i konsultacji dotyczących dog parków: Urząd Dzielnicy Ochota, Warszawa: <https://ochota.um.warszawa.pl/-/podsumowanie-i-etapu-konsultacji-spoecznych-dotyczacych-utworzenia-wybiegu-dla-psow-w-parku-im-z-malickiego>
25. Plaże dla psów i lokalne regulaminy: psiPARK.pl, Plaże dla psów nad morzem w Polsce: <https://psipark.pl/wybiegi/plaze-dla-psow-polska/>
26. PetTech / trackery aktywności i zdrowia: Tractive, funkcje GPS i health monitoring: <https://tractive.com/en/pd/gps-tracker-dog>
27. PetTech / monitorowanie tętna i oddechu: Invoxia Biotracker / AI-COLLAR study: <https://www.invoxia.com/ldg/en-us/science/ai-collar/>
28. Radiologia AI w weterynarii: Vetology AI veterinary radiology: <https://vetology.net/ai/>
29. Spersonalizowane świeże żywienie w Polsce: Petfood Industry, Butternut Box acquires PsiBufet: <https://www.petfoodindustry.com/news-newsletters/pet-food-press-releases/press-release/15469735/butternut-box-acquires-psibufet>
30. Odpowiedzialność cywilna za szkodę wyrządzoną przez zwierzęta: Kodeks cywilny, art. 431, ISAP: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19640160093>
31. Dobrowolne/obowiązkowe OC właścicieli psów w Europie do weryfikacji porównawczej: Niemcy - obowiązek zależy od kraju związkowego: <https://feather-insurance.com/dog-liability-insurance>
32. Austria - obowiązek zależy od kraju związkowego: https://www.allianz.at/en_AT/individuals/further-products/pet-insurance/dog-insurance.html
33. Hiszpania - krajowa norma dotycząca ubezpieczenia odpowiedzialności właścicieli psów wymaga sprawdzenia według aktualnych przepisów wykonawczych: <https://www.caserepatinsurance.com/blog-typical-non-spanish/pethealth-insurance-in-spain-rules-and-regulations-you-need-to-know>
34. Niderlandy - do doprecyzowania tekstu rozdziału: odrębne obowiązkowe dog liability insurance nie jest normą ogólną; szkody zwykle pokrywa dobrowolne personal liability insurance: <https://www.iamexpat.nl/expat-info/dutch-insurance/pet-insurance-netherlands>

PRAWO I ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Ustawy, sądy, sąsiedzi i granice kontroli nad psem w Polsce

- 05** Odpowiedzialność za pogryzienie i atak psa: art. 431 Kodeksu cywilnego i powiązane przepisy

- 06** KROPiK: aktualna wersja 2026 (państwowy rejestr zwierząt)

- 07** „Ustawa łańcuchowa”: niedokończona historia i obowiązujące przepisy

- 08** Mieszkanie z psem: wspólnota mieszkaniowa i najem — wyczerpujący przewodnik prawny

- 09** Psy asystujące i miejsca publiczne

- 10** Pies i transport w Polsce: samochód, PKP, autobusy, tramwaje i metro warszawskie

- 11** Rozwód i podział psa: praktyka sądowa

- 12** Pies jako część spadku: co dzieje się po śmierci właściciela

- 13** Administracyjne odebranie psa (odebranie zwierzęcia): pełna procedura

- 14** Dyskryminacja rasowa: wykaz MSWiA, ubezpieczenia i naukowa krytyka BSL

- 15** Zagraniczny właściciel psa w Polsce: wjazd, dokumenty, obowiązki

- 16** Pies i dziecko: bezpieczeństwo, protokoły zapoznania oraz prawo

17 Pies w miejscu pracy: próżnia prawna i praktyka biur dog-friendly

05

Odpowiedzialność za pogryzienie i atak psa: art. 431 Kodeksu cywilnego i powiązane przepisy

Pogryzienie przez psa to nie tylko przykry incydent. Dla właściciela oznacza ono potencjalną sprawę karną, powództwo cywilne na dziesiątki tysięcy złotych, obowiązkową obserwację zwierzęcia i przepadek zwierzęcia. To samo dotyczy sytuacji, w której ofiarą agresji cudzego psa staje się nie człowiek, lecz własne zwierzę właściciela: koszty leczenia, utrata pupila i cierpienia psychiczne w takim przypadku również podlegają ocenie prawnej, choć według innej konstrukcji prawnej. Polskie prawo w tej dziedzinie jest skonstruowane tak, że niezajomość prawa kosztuje wyjątkowo drogo – i w niniejszym rozdziale zebrano wszystkie przepisy mające zastosowanie do obu scenariuszy: pogryzienia człowieka oraz ataku na cudze zwierzę.

1 Odpowiedzialność cywilna właściciela: zasada winy w nadzorze – zasada winy w nadzorze (culpa in custodiendo), art. 431 § 1 KC

Art. 431 § 1 Kodeksu cywilnego: „Kto zwierzę chowa albo się nim posługuje, obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej przez nie szkody niezależnie od tego, czy było pod jego nadzorem, czy też zabłąkało się lub uciekło, chyba że ani on, ani osoba, za którą ponosi odpowiedzialność, nie ponoszą winy”.

Przepis ten został sformułowany wyjątkowo szeroko: mówi o „wyrządzonej przez nie szkodzie” bez względu na to, komu albo czemu szkoda ta została wyrządzona – człowiekowi, jego mieniu albo innemu zwierzęciu. Dlatego art. 431 § 1 KC stanowi taką samą podstawę prawną zarówno dla roszczenia człowieka pogryzionego przez psa, jak i dla roszczenia właściciela psa B, na którego napadł pies A: z punktu widzenia KC pies B jest traktowany jako rzecz należąca do jego właściciela (mimo deklaracji art. 1 ustawy o ochronie zwierząt (UoOZ), że zwierzę „nie jest rzeczą” – dla celów obliczania szkody dotyczącej zwierząt odpowiednio stosuje się przepisy o rzeczach, jak wskazano w tym samym art. 1 UoOZ).

W obu przypadkach odpowiedzialność opiera się na zasadzie winy w nadzorze (zasada winy w nadzorze / culpa in custodiendo) z obalalnym domniemaniem winy (domniemanie winy w nadzorze). Oznacza to, że poszkodowany (czy to pogryziony człowiek, czy właściciel poszkodowanego psa) musi udowodnić jedynie sam fakt ataku oraz związek przyczynowy ze szkodą, natomiast właściciel psa, który zaatakował, jest z góry uznawany za winnego, dopóki sam w sądzie nie wykaże, że podjął absolutnie wszystkie konieczne środki ostrożności (dołożył należytej staranności). Zasadniczo różni się to od zasady ryzyka (zasada ryzyka) – na przykład odpowiedzialności z art. 435 KC – przy której zwolnienie jest możliwe jedynie w razie siły wyższej albo wyłącznej winy poszkodowanego; na podstawie art. 431 KC właściciel może uniknąć zapłaty, wykazując całkowity brak niedbalstwa. Jest to również fundamentalna różnica względem ogólnej odpowiedzialności deliktowej z art. 415 KC, gdzie ciężar udowodnienia winy pozwanego spoczywa na powodzie.

Praktyczne konsekwencje, które zaskakują większość właścicieli:

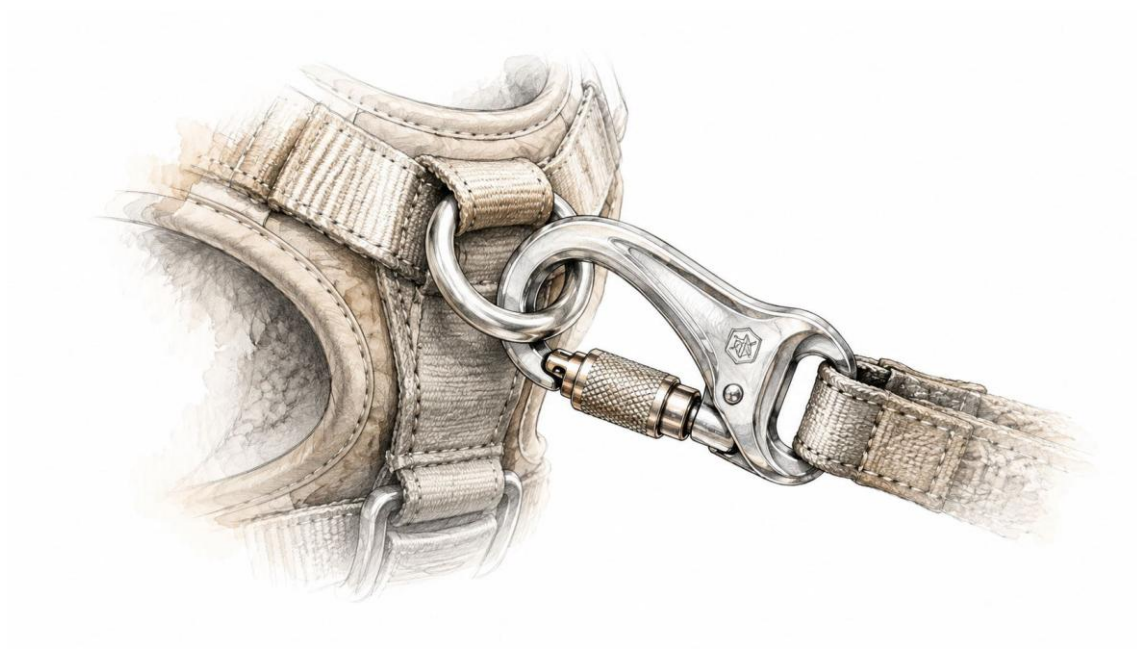
- Pies uciekł z podwórza i ugryzł przechodnia albo zaatakował cudzego psa? Ponosisz odpowiedzialność.
- Smycz zerwała się w niefortunnym momencie? Ponosisz odpowiedzialność – sądy kwalifikują to jako użycie niewłaściwego wyposażenia.
- Pies był drażniony, ale mimo to ugryzł? Wina poszkodowanego jest okolicznością obniżającą wysokość odszkodowania, lecz nie zwalniającą całkowicie z odpowiedzialności.
- Byłeś na urlopie, psem zajmował się petsitter i pies kogoś zaatakował? Petsitter ponosi odpowiedzialność jako „posługujący się zwierzęciem”, ale również Ty możesz ponosić odpowiedzialność solidarną, jeżeli zataiłeś przed petsitterem informację o agresji zwierzęcia.

Typowe sytuacje braku winy właściciela zwalniające z odpowiedzialności na podstawie art. 431 § 1 KC

Sam przepis art. 431 § 1 KC formułuje podstawę zwolnienia bardzo szeroko i prosto: odpowiedzialność nie powstaje, jeżeli ani sam właściciel, ani osoba, za którą odpowiada, „nie ponoszą winy” w znaczeniu nienależytego nadzoru nad zwierzęciem. W odróżnieniu od art. 435 KC (odpowiedzialność na zasadzie ryzyka dla przedsiębiorstw wykorzystujących siłę przyrody), gdzie zamknięty katalog wyłączeń jest rzeczywiście ograniczony siłą wyższą oraz wyłączną winą poszkodowanego albo osoby trzeciej, art. 431 § 1 KC formalnie nie zawiera takiego zamkniętego katalogu – zwolnienie koncentruje się wokół wykazania przez właściciela braku winy w nadzorze. W praktyce sądy uznają brak winy właściciela przede wszystkim w następujących typowych sytuacjach – i mają one takie samo zastosowanie do pogryzienia człowieka, jak do ataku na cudzego psa:

- Działanie nieprzewidywalnej siły zewnętrznej (na przykład klęska żywiołowa, która zniszczyła ogrodzenie posesji bez jakiegokolwiek możliwości przeciwdziałania temu przez właściciela) – sądy uznają takie przypadki za brak winy w nadzorze. Nagła choroba właściciela jako taka nie zwalnia z odpowiedzialności, jeżeli mógł on wcześniej zorganizować alternatywny nadzór nad zwierzęciem.
- Umyślne i rażące prowokowanie zwierzęcia przez poszkodowanego wbrew woli właściciela – przy należyтым nadzorze ze strony właściciela może to świadczyć o braku jego własnej winy. Sądy oceniają tę okoliczność łącznie z pozostałymi czynnikami sprawy, a nie jako formalnie zamkniętą podstawę; jeżeli właściciel sam dopuścił się niedbalstwa (na przykład pies bez smyczy w zatłoczonym miejscu), nawet prowokacja ze strony poszkodowanego zwykle nie zwalnia całkowicie z odpowiedzialności.
- Działania osoby trzeciej wyłączające winę właściciela w nadzorze – na przykład ktoś włamał się do kojca bez wiedzy właściciela i bez możliwości przewidzenia tego przez niego. Również tutaj ocenia się, czy samo ogrodzenie albo system utrzymywania zwierzęcia nie były niewystarczająco niezawodne – własne niedbalstwo właściciela w zapewnieniu nadzoru wyklucza zwolnienie nawet przy ingerencji osoby trzeciej.

Zerwanie się ze smyczy samo w sobie NIE stanowi podstawy zwolnienia z odpowiedzialności. Polskie sądy konsekwentnie kwalifikują użycie niewłaściwej smyczy albo szelek jako brak należytej staranności – niezależnie od tego, kto ucierpiał: człowiek czy cudzy pies.

Rys. 5.1 Dobrej jakości i solidne wyposażenie to nie tylko komfort psa, lecz także bezpieczeństwo prawne właściciela, potwierdzające zachowanie należytej staranności.

2 Odpowiedzialność karna za pogryzienie człowieka: tabela według ciężkości skutków

SKUTKI POGRYZIENIA	ARTYKUŁ KK	MAKSYMALNA SANKCJA
Lekki uszczerbek na zdrowiu (naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia do 7 dni)	Art. 157 § 2 KK	Grzywna, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 1 roku
Średni uszczerbek (rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 7 dni)	Art. 157 § 1 KK	Kara pozbawienia wolności do 3 lat
Ciężki uszczerbek (art. 156 § 1: utrata organu zmysłu, ciężkie kalectwo, choroba realnie zagrażająca życiu itd.)	Art. 156 § 1 KK	Kara pozbawienia wolności od 1 roku do 10 lat
Ciężki uszczerbek przy szczególnym okrucieństwie	Art. 156 § 2 KK	Kara pozbawienia wolności od 2 do 15 lat
Śmierć poszkodowanego	Art. 156 § 3 KK	Kara pozbawienia wolności od 5 do 25 lat
Pogryzienie przez psa nieszczepionego (narażenie na utratę życia przez zagrożenie wścieklizną)	Art. 160 § 2 KK	Do 3 lat + obowiązkowa 15-dniowa obserwacja psa na koszt właściciela

2a Obowiązkowa procedura Sanepidu po pogryzieniu człowieka: co czeka właściciela

Większość właścicieli psów wie o mandatach i odpowiedzialności cywilnej, ale zupełnie nie jest przygotowana na to, co dzieje się po pogryzieniu kanałami administracyjnymi. Jeżeli poszkodowany człowiek zgłosił się po pomoc medyczną do szpitala albo punktu urazowego (SOR – Szpitalny Oddział Ratunkowy), szpital ma obowiązek złożyć dwa oficjalne zgłoszenia: do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (Sanepidu) oraz do Powiatowego Lekarza Weterynarii. Dzieje się to automatycznie – niezależnie od woli poszkodowanego i niezależnie od tego, czy Twój pies jest zaszczepiony przeciwko wściekliznie.

Po otrzymaniu zgłoszenia Powiatowy Lekarz Weterynarii (PLW) wydaje nakaz: właściciel ma obowiązek czterokrotnie przedstawić psa lekarzowi weterynarii do tak zwanego „badania w kierunku wścieklizny” (obserwacji w kierunku wścieklizny). Cztery badania przeprowadza się w ciągu 15 dni po incydencie: zwykle w dniu pogryzienia/ekspozycji (albo bezpośrednio po otrzymaniu decyzji), w 5., 10. i 15. dniu. Każde badanie jest odnotowywane w dokumentacji i przekazywane PLW. Koszt każdej wizyty ponosi właściciel psa – orientacyjnie 80–150 PLN za wizytę. Jeżeli pies pozostaje klinicznie zdrowy przez cały okres obserwacji, PLW wydaje zaświadczenie zamykające sprawę. Jeżeli natomiast u zwierzęcia pojawiają się objawy neurologiczne, PLW inicjuje przymusową izolację i eutanazję z następczym laboratoryjnym badaniem mózgu. Nawet dla właściciela w pełni zaszczepionego psa przymusowe wezwanie do urzędu i cztery obowiązkowe wizyty u lekarza weterynarii stają się poważnym stresem – moralnym, logistycznym i finansowym.

	1	2	3	4	5
	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15

Rys. 5.2 Cztery kontrolne wizyty u lekarza weterynarii w ciągu 15 dni po pogryzieniu – obowiązkowa procedura obserwacji zwierzęcia w ramach nadzoru Powiatowego Lekarza Weterynarii.

3 Jeżeli pies zaatakował innego psa: zastosowanie art. 431 KC i składniki odpowiedzialności

Jak pokazano wyżej, art. 431 KC w pełni stosuje się również do przypadków, w których przedmiotem ataku jest nie człowiek, lecz inne zwierzę. Właściciel psa, który zaatakował, odpowiada według tej samej zasady domniemania winy (*culpa in custodiendo*), co przy pogryzieniu człowieka: stronie poszkodowanej wystarczy udowodnić fakt ataku oraz związek przyczynowy ze szkodą; ciężar udowodnienia braku własnej winy w nadzorze nad zwierzęciem spoczywa na właścicielu psa, który zaatakował. Jedyna istotna różnica dotyczy charakteru i zakresu naprawianej szkody: ponieważ z punktu widzenia KC poszkodowane zwierzę jest mieniem (rzeczą) swojego właściciela, roszczenie konstruuje się nie jako szkodę na zdrowiu człowieka, lecz jako szkodę majątkową (utrata, uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy), ze szczególną – i sporną – kwestią zadośćuczynienia za krzywdę, omówioną odrębnie w sekcji 5.

4 Składniki naprawianej szkody (odszkodowanie): art. 361 i 363 KC

Na podstawie art. 361 i 363 KC strona poszkodowana – czy to pogryziony człowiek, czy właściciel poszkodowanego psa – ma prawo żądać naprawienia następujących kategorii szkody.

Jeżeli poszkodowany jest człowiek

- Koszty leczenia, operacji, leków, rehabilitacji, kolejnych badań – na podstawie rachunków i dokumentacji medycznej.
- Utracony zarobek za okres niezdolności do pracy – potwierdzany zaświadczeniami pracodawcy albo deklaracjami podatkowymi w przypadku osób samozatrudnionych.
- Koszty transportu – dojazdy na wizyty lekarskie i do SOR.
- Renta (świadczenie okresowe, art. 444 § 2 KC) – jeżeli uraz doprowadził do długotrwałej albo stałej utraty zdolności do pracy lub zwiększonych regularnych wydatków (leki, rehabilitacja, opieka).

Jeżeli poszkodowany jest pies powoda

- Koszty weterynaryjne – leczenie ran, operacje, leki, rehabilitacja (fizjoterapia, hydroterapia – zob. rozdział 44), kolejne badania; potwierdzone rachunkami (faktury) z klinik weterynaryjnych.
- Koszty transportu – dojazdy na wizytę nagłą i do specjalistów.
- Utracona wartość zwierzęcia – jeżeli poszkodowany pies zginął albo doznał urazów wyłączających jego dalsze wykorzystywanie zgodnie z przeznaczeniem (na przykład pies sportowy albo wystawowy, który utracił możliwość udziału w zawodach albo hodowli – zob. rozdział o sporcie kynologicznym), jego wartość rynkowa (ustalana w szczególności według ceny zakupu od certyfikowanego hodowcy, rodowodu, tytułów) może zostać włączona do odszkodowania jako obniżenie wartości „rzeczy”.

- Przyszłe koszty – jeżeli uraz wymaga długotrwałego albo dożywotniego leczenia (przewlekła kulawizna, stałe przyjmowanie leków), strona poszkodowana może żądać renty (świadczenia okresowego, art. 444 § 2 KC per analogiam) – choć stosowanie tego przepisu, stworzonego dla szkody na zdrowiu człowieka, do zwierząt pozostaje przedmiotem rozwijającej się, nie w pełni jednolitej praktyki sądowej.

5 Zadośćuczynienie: kompensacja krzywdy – pogryzienie człowieka i śmierć pupila

Przy pogryzieniu człowieka zadośćuczynienie za doznaną krzywdę (art. 445 KC) jest kategorią utrwaloną i szeroko stosowaną: sądy przyznają kompensację za ból fizyczny, strach, blizny i traumę psychiczną (na przykład kynofobię u dziecka). Jak pokazuje praktyka sądowa (sekcja 7 poniżej), typowe kwoty w sprawach o pogryzienie człowieka mieszczą się w przedziale od kilku tysięcy do kilkudziesięciu tysięcy złotych i są zasądzane łącznie ze zwrotem kosztów leczenia oraz utraconego zarobku jako jedno odszkodowanie i zadośćuczynienie.

Śmierć pupila: najmniej utrwalony obszar polskiego prawa ochrony zwierząt

Klasyczne zadośćuczynienie za krzywdę (art. 445 KC) jest przewidziane w ustawie dla przypadków uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia albo szkody na zdrowiu człowieka. Śmierć albo uraz zwierzęcia formalnie nie podlega temu przepisowi bezpośrednio – utrata pupila nie jest równoznaczna z „uszkodzeniem ciała” jego właściciela w tradycyjnym rozumieniu KC. Niemniej od połowy lat 2010. w polskiej literaturze prawniczej i w pojedynczych sprawach podnoszona jest kwestia zastosowania art. 23–24 KC (ochrona dóbr osobistych) oraz art. 448 KC (kompensacja za naruszenie dóbr osobistych) do sytuacji, w których śmierć pupila z winy osoby trzeciej powoduje u właściciela głębokie cierpienia psychiczne, porównywalne z uznanymi przez sądy postaciami krzywdy – na przykład przez analogię do spraw o zadośćuczynienie za śmierć członka rodziny na podstawie art. 446 § 4 KC, choć ten ostatni przepis formalnie stosuje się wyłącznie do bliskich członków rodziny – ludzi.

Dokładna konstrukcja prawna w korzystnych dla powodów orzeczeniach: więź emocjonalna człowieka ze zwierzęciem jest uznawana za dobro osobiste w rozumieniu art. 23 KC, którego naruszenie rodzi prawo do zadośćuczynienia na podstawie art. 448 KC. Najczęściej cytowanym precedensem właśnie w sprawie „pies przeciwko psu” jest wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z 7 września 2017 r. (sygn. II Ca 1111/17), w którym sąd odwoławczy, odmiennie niż sąd pierwszej instancji, wprost uznał taką więź za podlegające ochronie dobro osobiste i zasądził na rzecz rodziny powoda zadośćuczynienie w wysokości 5000 PLN – kwotę samą w sobie wymowną: jest ona istotnie niższa od typowych kompensacji za pogryzienie człowieka (sekcja 8) i pokazuje, że nawet w wygranej sprawie sądy podchodzą do oceny „krzywdy zwierzęcej” wyjątkowo konserwatywnie.

Praktyka jest niejednolita: podczas gdy Sąd Okręgowy w Krakowie (w tym w orzeczeniach poprzedzających 2017 r.) konsekwentnie stosuje konstrukcję „więzi ze zwierzęciem jako dobra osobistego”, część orzeczeń innych okręgów apelacyjnych – w szczególności znane jest odmienne w duchu stanowisko Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (wyrok z 13 stycznia 2021 r.) – formułuje znacznie węższe podejście, wymagając bardziej rygorystycznych dowodów „wyjątkowości” tej więzi albo w ogóle odmawiając zadośćuczynienia przy istnieniu jedynie ogólnego przywiązania właściciela do pupila.

Kontekst de lege ferenda: dyskusja o podmiotowości zwierząt i jej znaczenie dla zadośćuczynienia. Niejednolitość praktyki opisana wyżej nie istnieje w próżni prawnej: rozwija się na tle trwającej w Polsce doktrynalnej i politycznej dyskusji o rewizji statusu prawnego zwierząt w ogóle – dyskusji, która według stanu na moment pisania nie doprowadziła do wprowadzenia zmian bezpośrednio do Kodeksu cywilnego, ale kształtuje kontekst interpretacyjny, w którym sądy coraz chętniej uznają więź emocjonalną ze zwierzęciem za samodzielne dobro osobiste. Należy precyzyjnie rozróżnić trzy poziomy tej dyskusji, które w publicystyce często są mieszane.

Pierwszy poziom – doktryna. Od początku lat 2010. w polskiej teorii prawa rozwinęła się koncepcja „nieosobowej podmiotowości zwierząt”, sformułowana przede wszystkim przez Tomasza Pietrzykowskiego i Andrzeja Elżanowskiego: zgodnie z tą koncepcją podmiotowość prawna zwierzęcia nie wynika z jego podobieństwa do człowieka, lecz z samodzielnego, niezależnego od człowieka kryterium – poznawczej zdolności do subiektywnego przeżywania (świadomość). De lege lata nie jest to obowiązująca norma, lecz konstrukcja doktrynalna de lege ferenda – a więc propozycja tego, jakie prawo powinno być, a nie opis tego, jakie jest obecnie. Adwokat Karolina Kuszlewicz, systematycznie analizująca orzecznictwo w tej dziedzinie, opisuje obecny stan przejściowy polskiego prawa jako „prepodmiotowość” – stan, w którym zwierzę nie jest już bezwarunkowo „rzeczą” w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, lecz nie zostało jeszcze uznane za podmiot prawa w pełnym znaczeniu.

Drugi poziom – praktyka sądowa, która już zmierza w tym kierunku bez zmiany ustawy.

W tym miejscu warto odnotować konkretny i weryfikowalny fakt: w maju 2023 r. Sąd Najwyższy, rozpoznając jedną ze spraw o znęcanie się nad zwierzęciem (art. 35 ustawy o ochronie zwierząt), uznał, że zwierzę może być „pokrzywdzonym” w znaczeniu mającym zastosowanie w postępowaniu w tej kategorii spraw – to znaczy mieć status, który prawo procesowe tradycyjnie rezerwuje dla człowieka (osoby fizycznej albo prawnej). Orzeczenie to dotyczy ochrony karno-administracyjnej na podstawie ustawy o ochronie zwierząt, a nie bezpośrednio przepisów KC o dobrach osobistych albo odszkodowaniu, i nie tworzy nowej podstawy powództwa z art. 431 KC albo art. 448 KC. Jest jednak symptomatyczne: pokazuje kierunek, w którym ewoluuje myślenie sądów o statusie zwierzęcia, i pośrednio wzmacnia logikę orzeczeń typu SO Kraków 2017 – uznanie zwierzęcia za podmiot, którego dobrostan zasługuje na samodzielną ochronę prawną, a nie tylko na ochronę przez pryzmat praw majątkowych jego właściciela.

Trzeci poziom – inicjatywy ustawodawcze, i tutaj konieczna jest precyzja

terminologiczna. Na moment pisania książki w Sejmie nie zarejestrowano odrębnego projektu zmiany właśnie Kodeksu cywilnego, który wprowadzałby bezpośrednią podmiotowość prawną zwierząt jako nową kategorię podmiotów prawa cywilnego (obok osób fizycznych i osób prawnych w rozumieniu art. 1 § 1 oraz art. 33–33¹ KC). Istniejące i dyskutowane w Sejmie inicjatywy ustawodawcze – w szczególności obywatelski projekt zmiany ustawy o ochronie zwierząt (druk nr 700, wniesiony w 2024 r.) – dotyczą właśnie tej, szczególnej względem KC, ustawy o ochronie zwierząt, a nie bezpośrednio Kodeksu cywilnego: odnoszą się do kwestii utrzymywania zwierząt (zakaz trzymania psów na łańcuchu, regulacja przytulisk i hodowli), a nie do ogólnej konstrukcji art. 1 UoOZ („zwierzę nie jest rzeczą”) i tym bardziej nie wprowadzają bezpośredniej podmiotowości prawnej do KC. W publicystyce prawniczej konsekwentnie formułuje się jednak postulat kolejnego, bardziej radykalnego kroku: zastąpienia obecnej formuły art. 1 ust. 1 UoOZ („zwierzę... nie jest rzeczą”) bezpośrednim stwierdzeniem „zwierzę jest podmiotem” – oraz równoległego odzwierciedlenia tej zmiany w samym KC, przede wszystkim w postaci przepisu szczególnego o dobrach osobistych, wprost obejmującego więź człowieka ze zwierzęciem, bez konieczności konstruowania jej przez ogólny i otwarty katalog z art. 23 KC, jak dzieje się to obecnie. Dopóki taka bezpośrednia norma nie zostanie przyjęta, konstrukcja zastosowana w SO Kraków 2017 i zakwestionowana przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku pozostaje nie skodyfikowanym, lecz czystym prawem sędziowskim – stąd obserwowana niejednolitość praktyki między okręgami.

Praktyczne znaczenie tego kontekstu dla właściciela prowadzącego spór o zadośćuczynienie z powodu śmierci psa wskutek ataku innego psa jest następujące: powołanie się na samą dyskusję o podmiotowości zwierząt nie może zastąpić materiału dowodowego w konkretnej sprawie (udokumentowanej więzi, psychoterapii, długości wspólnego życia ze zwierzęciem itp.), ale może być użyteczne jako element argumentacji prawnej – pokazujący sądowi, że uznanie więzi emocjonalnej za dobro osobiste nie jest odosobnionym kazusem, lecz wpisuje się w szerszy i trwały ruch polskiej doktryny i praktyki w stronę wzmocnionej ochrony dobrostanu zwierząt. Adwokatowi albo radcy prawnemu reprezentującemu powoda celowe jest powoływanie się na tę tendencję jako na argument systemowy, a nie przypadkowy – zwłaszcza w okręgach apelacyjnych, w których praktyka węższego podejścia (jak u Sądu Apelacyjnego w Białymstoku) nie utrwaliła się jeszcze ostatecznie.

Wniosek praktyczny: roszczenie o zadośćuczynienie za cierpienia emocjonalne wywołane utratą psa wskutek agresji innego psa teoretycznie można zgłosić poprzez konstrukcję dóbr osobistych, ale jego uwzględnienie nie jest gwarantowane i silnie zależy od konkretnego składu sądu, argumentacji (na przykład udokumentowanej psychoterapii właściciela po utracie pupila jako dowodu realności „krzywdy”) oraz praktyki danego okręgu apelacyjnego. W odróżnieniu od kompensacji za pogryzienie człowieka, dla śmierci pupila na moment pisania nie istnieje utrwalony przedział kwot.

6 „Zwierzę z własnego popędu” vs. „zwierzę jako narzędzie człowieka”: art. 431 KC czy art. 415 KC

Polskie sądy konsekwentnie rozróżniają dwa zasadniczo odmienne scenariusze prawne, które prowadzą do zastosowania różnych artykułów Kodeksu cywilnego – i rozróżnienie to działa tak samo niezależnie od tego, kto ucierpiał: człowiek czy inny pies.

Pierwszy scenariusz: pies działa z własnego popędu – przestraszył się, zerwał się ze smyczy, ugryzł. Tutaj stosuje się art. 431 § 1 KC z domniemaniem winy właściciela, jak opisano w rozdziale 1.

Drugi scenariusz: pies jest używany jako narzędzie człowieka – właściciel wydaje komendę „bierz”, umyślnie szczuje zwierzę na człowieka albo na innego psa, bądź świadomie używa go jako narzędzia groźby. W takim przypadku art. 431 KC nie ma zastosowania.

Odpowiedzialność powstaje na podstawie art. 415 KC (ogólna odpowiedzialność deliktowa), gdzie powód musi sam udowodnić winę pozwanego. Równolegle powstaje odpowiedzialność karna za groźbę albo spowodowanie uszczerbku na zdrowiu (art. 190, 157 KK).

To rozróżnienie wpływa również na wypłaty ubezpieczeniowe: większość polis OC wyłącza „umyślne użycie zwierzęcia w celu wyrządzenia szkody”.

7 Równoległa odpowiedzialność wykroczeniowa: art. 77 Kodeksu wykroczeń i obowiązkowa obserwacja w związku z art. 160 KK

Niezależnie od powodztwa cywilnego oraz – przy ciężkich skutkach dla człowieka – sprawy karnej, właściciel psa, który zaatakował, może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za wykroczenie z art. 77 § 1 albo § 2 Kodeksu wykroczeń (zob. szczegółowe omówienie w rozdziale 1) – za niezachowanie zwykłych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia. Jeżeli pies znajdował się bez smyczy w miejscu publicznym (park, ulica) i zaatakował człowieka albo innego psa, samo to wypełnia znamiona wykroczenia z art. 77 § 1 KW (mandat 250 PLN) niezależnie od tego, czy wyrządzono szkodę.

Oddzielnie, jak wskazano już w tabeli w sekcji 2, pogryzienie człowieka przez psa nieszczepionego pociąga za sobą nie tylko potencjalną odpowiedzialność z art. 160 § 2 KK, ale także obowiązkową 15-dniową obserwację psa na koszt właściciela, zarządzaną przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w ramach procedury opisanej w sekcji 2a – niezależnie od wyniku sprawy cywilnej albo karnej.

8 Rzeczywista praktyka sądowa: kwoty i okoliczności

Abstrakcyjne normy prawa nabierają znaczenia, gdy widać konkretne sprawy. Poniżej przedstawiono reprezentatywne przykłady z polskiej praktyki sądowej w sprawach dotyczących art. 431 KC (dane z publicznych baz orzeczeń sądów rejonowych i okręgowych).

Sprawa 1: Warszawa, SR Warszawa-Mokotów. Owczarek niemiecki bez smyczy przewrócił starszą kobietę na chodniku (bez pogryzienia), kobieta złamała nadgarstek. Właściciel znajdował się obok, ale pies biegł z przodu. Wynik: 28 400 PLN (udokumentowane koszty medyczne + odszkodowanie za ból i cierpienie). Sąd wskazał: brak smyczy na ruchliwym chodniku – brak należytej staranności.

Sprawa 2: Kraków, SO Kraków. Rottweiler wydostał się przez niezamkniętą bramę domu prywatnego i ugryzł rowerzystę. Rany wymagały 12 szwów. Właściciel twierdził, że bramę otworzył listonosz. Sąd: ciężar dowodu spoczywa na pozwanym; zeznania listonosza okazały się sprzeczne. Wynik: 67 000 PLN (leczenie, utracony zarobek rowerzysty za 3 miesiące, zadośćuczynienie za krzywdę). Sąd obniżył kwotę o 20% z uwagi na to, że rowerzysta poruszał się po ciągu pieszym z przekroczeniem dozwolonej prędkości – przyczynienie się poszkodowanego na podstawie art. 362 KC.

Sprawa 3: Gdańsk, SR Gdańsk-Północ. Pies mieszańca na smyczy, ale bez kagańca (rasa nie znajdowała się w wykazie ras agresywnych), ugryzł dziecko w parku dziecięcym. Dziecko wyciągnęło rękę do psa bez zgody właściciela. Właściciel powoływał się na winę samego dziecka. Sąd: wina została rozłożona; 7-letnie dziecko nie ponosi pełnej odpowiedzialności deliktowej według KC. Obniżenie kompensacji o 30% z uwagi na przyczynienie się rodziców (nie powstrzymali dziecka). Łącznie od właściciela: 41 000 PLN. Wniosek: obniżenie na podstawie art. 362 KC rzeczywiście działa – ale „wyłączna wina” poszkodowanego występuje rzadko.

Samodzielnej praktyki sądowej w sprawach „pies przeciwko psu” z zasądzeniem odszkodowania za leczenie i wartość zwierzęcia jest obecnie znacznie mniej i jest ona mniej usystematyzowana niż w sprawach pogryzienia ludzi; kluczowym punktem odniesienia w kwestii zadośćuczynienia pozostaje precedens SO Kraków 2017 r., opisany w sekcji 5, z zastrzeżeniem jego niejednolitego stosowania w różnych okręgach.

Rys. 5.3 Paszport weterynaryjny z aktualnym wpisem o szczepieniu przeciwko wściekliznie – główny dokument chroniący właściciela przed obowiązkową obserwacją zwierzęcia.

9 Algorytm działań bezpośrednio po incydencie

Działania w pierwszych minutach po incydencie różnią się w zależności od tego, kto okazał się poszkodowany – człowiek czy Twój własny pies, który został zaatakowany. Poniżej przedstawiono oba protokoły.

Jeżeli Twój pies ugryzł człowieka

Zidentyfikuj się wobec poszkodowanego: imię i nazwisko, numer telefonu, adres zamieszkania.

Sfotografuj miejsce incydentu, psa, ślady pogryzienia (za zgodą poszkodowanego).

Zaproponuj wezwanie pogotowia ratunkowego albo odwiezienie poszkodowanego do SOR (szpitalny oddział ratunkowy). Opłacenie wezwania pogotowia nie jest „przyznaniem się do winy”, lecz zmniejszeniem przyszłego odszkodowania.

Przedstaw paszport weterynaryjny z aktualnym szczepieniem przeciwko wściekliznie. Bez niego – obowiązkowa 15-dniowa obserwacja psa na koszt właściciela + możliwe postępowanie karne z art. 160 KK.

Zawiadom zakład ubezpieczeń o zdarzeniu ubezpieczeniowym (jeżeli posiadasz OC) – niezwłocznie, nie czekaj na pisemne wezwanie.

Nie składaj ustnych oświadczeń o winie bez konsultacji z radcą prawnym albo adwokatem.

Jeżeli cudzy pies zaatakował Twojego psa

Nie próbuj fizycznie rozdzielać walczących psów rękami – ryzyko pogryzienia (zarówno dla Ciebie, jak i dla drugiego właściciela) jest wyjątkowo wysokie; użyj głośnego dźwięku, wody, przedmiotu rozdzielającego.

Bezpośrednio po incydencie – sfotografuj obrażenia Twojego psa oraz miejsce zdarzenia (obecność/brak smyczy u drugiego psa – kluczowy fakt dla art. 77 KW).

Zapisz dane właściciela drugiego psa (imię, telefon, w miarę możliwości – numer mikroczipa KROPiK drugiego psa) oraz dane świadków.

Niezwłocznie udaj się do lekarza weterynarii, nawet jeżeli obrażenia wydają się nieznaczne – obrażenia wewnętrzne (pogryzienia w okolicy brzucha, uszkodzenia więzadeł) często ujawniają się później. Zachowuj wszystkie rachunki i dokumentację medyczną – to podstawa przyszłego odszkodowania.

Jeżeli istnieją nagrania wideo (monitoring, nagrania przechodniów) – zabezpiecz je niezwłocznie, dostęp do kamer miejskich jest ograniczony czasem przechowywania nagrań.

W razie odmowy współpracy albo dobrowolnego zwrotu kosztów przez drugiego właściciela – wyślij pisemne wezwanie do zapłaty z załączeniem rachunków i terminem odpowiedzi (zwykle 14 dni) jako obowiązkowy wstępny krok przed skierowaniem sprawy do sądu.

Przy wartości przedmiotu sporu do 20 000 PLN – sprawa może być rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym (w Sądzie Rejonowym), co obniża koszty sądowe.

Rys. 5.4 Telefon do zakładu ubezpieczeń bezpośrednio po incydencie – polisa OC właściciela psa pokrywa odszkodowanie i istotnie zmniejsza ryzyko finansowe samego właściciela.

10 Terminy przedawnienia roszczeń na podstawie art. 431 KC

Termin przedawnienia roszczeń na podstawie art. 431 KC jest jednolity dla obu scenariuszy (pogryzienie człowieka i atak na cudzego psa) i wynosi 3 lata od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie oraz o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Do małoletnich stosuje się art. 442 § 4 KC: termin nie może zakończyć się wcześniej niż po upływie 2 lat od osiągnięcia przez poszkodowanego pełnoletności.

UWAGA

Jeżeli skutki pogryzienia człowieka zostały zakwalifikowane jako przestępstwo (art. 156 albo 157 § 1 KK – średni albo ciężki uszczerbek na zdrowiu), termin przedawnienia roszczenia cywilnego o naprawienie szkody wynosi 20 lat od dnia popełnienia przestępstwa (art. 442 § 2 KC), niezależnie od tego, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie.

ŹRÓDŁA I WERYFIKACJA

Data weryfikacji źródeł: 27.06.2026.

1. Kodeks cywilny, Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r., w szczególności art. 23-24, 361-363, 415, 431, 435, 442, 444-445, 448: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640160093/U/D19640093Lj.pdf>
2. Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r., art. 1, art. 6, art. 35, art. 39; tekst ujednolicony ISAP: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971110724/U/D19970724Lj.pdf>
3. Kodeks wykroczeń, art. 77 (niezachowanie środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia): <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/kodeks-wykroczen-16788218/art-77>
4. Kodeks karny, art. 156, 157, 160, 190; tekst ujednolicony ISAP: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf>
5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 7 stycznia 2005 r. w sprawie zwalczania wścieklizny (obserwacja zwierzęcia, 15 dni, możliwość przedłużenia): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20050130103/O/D20050103.pdf>
6. Gov.pl / Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Płocku, "Wścieklizna" - postępowanie po pokąsaniu, zgłoszenie do lekarza/Sanepid, 15-dniowa obserwacja zwierzęcia: <https://www.gov.pl/web/psse-plock/wsciekliзна>
7. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Częstochowie, "Wścieklizna - zasady postępowania" - decyzja PLW i typowe terminy badania 1/5/10/15 dzień: <https://www.piw-czestochowa.pl/artykuly/55>
8. Sąd Okręgowy w Krakowie, wyrok z 7.09.2017 r., sygn. II Ca 1111/17 - więź człowieka ze zwierzęciem jako dobro osobiste, zadośćuczynienie 5000 PLN: [https://orzeczenia.krakow.so.gov.pl/details/\\$N/15201000000103_II_Ca_001111_2017_Uz_2017-09-07_002](https://orzeczenia.krakow.so.gov.pl/details/$N/15201000000103_II_Ca_001111_2017_Uz_2017-09-07_002)
9. Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, treść orzeczenia II Ca 1111/17: [https://orzeczenia.ms.gov.pl/content/\\$N/152010000001003_II_Ca_001111_2017_Uz_2017-09-07_002](https://orzeczenia.ms.gov.pl/content/$N/152010000001003_II_Ca_001111_2017_Uz_2017-09-07_002)
10. Sąd Apelacyjny w Białymstoku, wyrok z 13.01.2021 r., sygn. I ACa 289/20 - węższe podejście do kwalifikacji więzi ze zwierzęciem jako dobra osobistego: [https://orzeczenia.bialystok.sa.gov.pl/content/\\$N/150500000000503_I_ACa_000289_2020_Uz_2021-01-13_003](https://orzeczenia.bialystok.sa.gov.pl/content/$N/150500000000503_I_ACa_000289_2020_Uz_2021-01-13_003)
11. Glosa krytyczna do wyroku SA w Białymstoku z 13.01.2021 r., I ACa 289/20, o więzi emocjonalnej ze zwierzęciem jako dobru osobistym: https://ejournals.eu/en/journal_article_files/full_text/018ecedfd5f7-723f-bd36-f7222efb02d5/download
12. Sąd Najwyższy, wyrok I KK 84/23 - wykładnia art. 35 ustawy o ochronie zwierząt i pojęcia znęcania się nad zwierzęciem: <https://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/OrzeczeniaHTML/i%20kk%2084-23.docx.html>
13. Sejm RP, druk nr 700, obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz zmianie niektórych innych ustaw, data pisma 24.09.2024: <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=700>
14. Rzecznik Praw Obywatelskich, opinia dla Sejmu do obywatelskiego projektu ustawy o ochronie zwierząt: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-ochrona-zwierzat-obywatelski-projekt-opinia-sejm>
15. Uwaga weryfikacyjna: trzy przykłady z sekcji 8 (Warszawa-Mokotów 28 400 PLN, Kraków 67 000 PLN, Gdańsk-Północ 41 000 PLN) wymagają wskazania sygn. akt albo linków do konkretnych kart orzeczeń; według opisu i kwot nie zostały one jednoznacznie odnalezione w otwartych bazach podczas weryfikacji 27.06.2026.

...

To dopiero początek.

Właśnie przeczytałeś 5 z 61 rozdziałów.

61 rozdziałów · 5 części · ponad 600 stron · 200+ ilustracji

CZĘŚĆ I KONTEKST — Polska – rynek, statystyka i ekonomika posiadania

CZĘŚĆ II PRAWO I ODPOWIEDZIALNOŚĆ — Ustawy, sądy, sąsiedzi i granice kontroli nad psem w Polsce

CZĘŚĆ III WETERYNARIA — Zdrowie, profilaktyka, choroby i opieka nad psem

CZĘŚĆ IV ZACHOWANIE — Psychologia, szkolenie, socjalizacja i korekta zachowania

CZĘŚĆ V STYL ŻYCIA I RYNEK — Żywnienie, podróże, ubezpieczenie, wybór psa i rynek zoologiczny

PEŁNE WYDANIE

„Pies w Polsce. Prawo · Obowiązki · Miłość”

Mykola Hrytskov · 2026

E-book dostępny na angelread.etsy.com

K O C H A J · R O Z U M · S Z A N U J